

UJ KELET

FÜGGETLEN NAPILAP

Alapító főszerkesztő: Dr. Marton Ernő מרטון ד"ר א. מרטון

12 OLDAL (értékőblet adóval) 5 sikel TEL-AVIV, 1981 JULIUS 10., PÉNTEK 10,031 sz.

Chábib Beirutba érkezett

Begin miniszterelnök „mielőbb látni kívánja” az amerikai közvetítőt

Beirut (UPI). — Philip Chábib amerikai diplomata, Reagan elnök „rakétaügyi közvetítője” tegnap Beirutba, harmadik közelkeleti „ingajaratának” első állomására érkezett. Hír szerint Menáchem Begin miniszterelnök az amerikai nagykövetség útján üzenetet juttatott el hozzá, hogy „sürgősen látni szeretné” és valószínűleg tartják, hogy az amerikai diplomata még ma reggel Izraelbe érkezik.

Politikai körök véleménye szerint az Izrael és Szíria közötti feszültség továbbra is magas fokon áll, Chábib azonban optimizmussal viseltet a további fejlemények tekintetében, s ezt arra alapítja, hogy mindezek sikerült elhárítania a háború, illetve a katonai összecsapás kitörését a két állam között. Chábibot elégedettséggel tölti el a libanoni feszültség bizonyos mérvű csökkenése is, amely az Arab Liga aktív beavatkozásának eredménye.

A Szíria, Libanon, Kuveit és Szaudia külügyminisztereiből álló „arabközi bizottság” eddigi legnagyobb vívmánya az volt, hogy megszüntette a keresztények által lakott Záchle városnak a szíriaiak által alkalmazott ostromgyűrűjét.

Philip Chábib múlt hó 25-én fejezte be legutóbbi közelkeleti körútját és hazautazása alkalmával kijelentette, hogy egyelőre sikerült elhárítani a Szíria és Izrael közötti katonai konfrontáció kitörésének veszélyét, a SAM-6 típusú szíriai léghajó rakétaütegek libanoni elhelyezése ügyében. Politikai körök viszont megvannak annak a nézetüknek, akiket kifejezték, hogy Szíria a továbbiakban sem lesz hajlandó semmilyen engedékenységre vagy kompromisszumra a rakéták kivonása ügyében a Libanon-völgyből, ahol közben 30 ezer katonát

számláló szíriai sorkatonaság helyezkedett el.

Korábbi beiruti látogatásai során Philip Chábib több megbeszélést folytatott különböző keresztény személyiségekkel. Diplomáciai hírforrások szavai szerint ezek a tárgyalások elősegítették a keresztény milíciák kivonulását Záchle városából a múlt hét folyamán.

Návon elnök hétfőn kezdi kormányalakítási tárgyalásait

Jicchák Návon államelnök tegnap hivatalos szertartás keretében átvette a Központi Választási bizottság elnökétől a választások pontos és hivatalosan hitelesített jegyzőkönyveit. Az államelnök hétfőn, július 13-án kezdi meg kormányalakítási tanácskozásait az egyes pártok küldöttjeivel, akiket egymásután fogad. Ez azonban már csak formális aktus lesz, mert időközben gyakorlatilag már többé-kevésbé megala-

kult a 61 képviselőre támaszkodó kormánykoalíció, amelyben a Likudon kívül a VNP, az Agudát Jiszrael és az Ábu Chacéra vezette alatt álló TAMI frakció vesz részt.

Igy tehát kétségtelen, hogy Návon elnök Menáchem Begint bizta meg a kormányalakítással. A törvény előírásainak megfelelően jövő hétfőn, július 20-án tartja meg ülését az ujonnan megválasztott 10. Kneszet.

A haifai polgármester a szombati autobusz-közlekedés megszüntetése ellen

Arje Gurél haifai polgármester hevesen tiltakozott az Agudát Jiszrael azon követelése ellen, hogy szüntessék meg a szombati autobusz közlekedést a városban. „Nem engedjük, hogy a város vallásos és nem-vallásos lakossága közötti jóviszony, amely a status quo alapszik, politikai koalíciós pártpolitikai mérlegelések miatt elromoljon. Nem tudom elképzelni, hogy akadhat Izraelben olyan kormány, amelynek célja volna a fennálló helyzet megváltoztatása” — hangzott, rámutatva arra, hogy ha megszüntetnék a szombati autobusz-közlekedést a városban, ez olyan haragos reakciót váltana ki a nem-vallásos lakosság részéről,

amely megzavarná a normális kapcsolatokat vallásos és nem-vallásos réteg között.

Amennyiben mégis megszüntetnék a szombati autobusz-közlekedést Haifán, a városvezetés mérlegelni fogja alternatív tömegszállítási eszközök alkalmazását, így például a „Kármelit” üzemeltetését, amely jelenleg szombatonként szünetel. „Haifa városa szigorúan betartja a koalíciós megállapodásokat, azonban nem szabad megfeledkezni arról, hogy annak megszegése nem lehet egy oldalú”.

A haifai munkástanács is tiltakozott a szombati autobusz-közlekedés megszüntetésének lehetőségét ellen.

Ma kezdődik az izraeli-magyar válogatott teniszmérkőzés

A legendás Jaroslav Drobny lesz a hivatalos megfigyelő

A rámat-hásároni nemzeti tenisz-stadionban ma, pénteken délután 1.30 órakor kezdődik Magyarország és Izrael tenisz-válogatottjainak első nemzetközi találkozója a Davis Kupa keretében. Holnap, szombaton játszzák a páros mérkőzést, vasárnap délután pedig az utolsó két egyéni találkozóra kerül sor.

A magyar delegáció vezetőinek hozzájárulásával hivatalos megfigyelőt is rendeznek, amelynek keretében a vendégek által hozott hangszalagról eljuttatják a magyar himnuszt, az „Isten, áldd meg a magyart”, valamint a Há-

tíkvát. — A mérkőzés hivatalos megfigyelője az egykori cseh „csodajátékos”, Jaroslav Drobny lesz, aki a negyvenes évek végén disszidált, először Egyiptomban telepedett le, majd Angliába költözött.

Jehudit Náor, aki az izraeli tenisz-szövetség megbízásából a magyar vendégek állandó kísérfője és kalauza, azt mondta, hogy a magyarok igen szívélyesek és barátságosak, különösképpen a „sztár”, Taróczy Balázs, akiről, érkezése előtt, ellentétes hírek terjedtek el. A magyarok is megelégedésüket fejezték ki a vendéglátás felett.

A Mákkábia második versenynapján

Uzsoink még 3 aranyérmét szereztek

Az izraeli labdarúgók második mérkőzésüket is 6:0-ra nyerték

Izrael férfi és női úszói a Mákkábia második versenynapján is igen sikeresen szerepeltek: 3 aranyérmét nyertek, 3 országos csúcsot döntöttek és egyikük megjavította a Mákkábia-rekordot is. A többi érmén főként amerikai és ausztrál úszók osztoztak.

200 méteres pillangóúszásban az aranyérem a bevonulás küszöbén álló Jorám Kochávi lett, aki 2:05.74 perces eredménnyel országos és Mákkábia-csúcsot döntött, nem beszélve az aranyérméről. Másodiknak szintén izraeli úszó, Jorám Éjláti ért be.

200 méteres egyéni vegyesben Ron Kármán (Izrael) aranyérmét nyert 2:09.68 perccel, ami szintén új izraeli és Mákkábia-rekord.

1500 méteren Ámir Gániél (Izrael) vitte el a pálmát 16:14.50 perces új Mákkábia-rekorddal Gániél majdnem 10 másodperccel előzte meg a másodiknak érkező amerikai Craiget.

Említésre méltó még az izraeli Michál Kubin ezüstérme a 400 méteres női gyorsúszásban, 4:33.00 perccel, ami új izraeli rekord.

Céllövésben (szabad pisztoly, 60 golyó) az izraeli Jákob Szusztiél második lett 544 ponttal. Mar ton Micháél 524 ponttal az 5. helyen végzett. A csapatversenyben Izrael győzött 2138 ponttal, megelőzve Braziliát, amely 2103 pontot szerzett.

Szertornában az amerikai spor-

tól Natanjáig és vissza) az izraeli Jáir Kárni első lett 1 óra 6 perc 4 másodperc idővel.

Izrael fiatal sakkozói, Grünberg, Grünfeld és Comay 3:0 arányú győzelemhez segítették válogatottunkat Argentina felett. A negyedik játszma félbeszakadt. Az első fordulóban Izrael sakkozói 3.5—0.5 arányú győzelmet arattak Venezuela felett.

HALALOS BALESET

Náif Musztafa, 49 éves arab mezőgazda, a nyugat-gálili Támara falu lakosa, tegnap halálos közlekedési szerencsétlenség áldozata lett. A falu közelében egy teherautó megelőzte és ennek során érintette traktorát, amely felfordult és maga alá temette a szerencsétlen embert. Súlyos sebesülten a haifai Rámabám-kórházba szállították, ahol rövid idő múlva belehalt sebeibe.

JAVUL

ALIZA BEGIN ÁLLAPOTA

A kórházi jelentés szerint, javulás állt be a miniszterelnök hitvese, Aliza Begin állapotában, akit három nappal ezelőtt asztma roham miatt kellett kórházba szállítani. Mindamellett, — hangsúlyozza a jelentés —, Aliza Begin asszony még körülbelül egyhétig kórházi kezelésre szorul.

MINDIG AZT HITTEM, HOGY CSAK EGYFAJTA CIGARETTA VAN — AMIG FELFEDEZTEM A BROADWAY 80-AT

UJ

AMERIKAI KEVERÉK

80 mm. az ár: 5 s

EZ MEGFELEL NEKEM...

A Jámit-körzet szomorú ünnepe

Herzl Tivadar már 85 évvel ezelőtt arról álmodott, hogy itt, Ráfiach és El-Aris között, napjaink Jámit-övezetében épül fel a Zsidó Állam. 75 évvel később, Mose Dájan akkori hadügyminiszter azért harcolt a kormányban és más közeleti tényezőkkel szemben, hogy itt épüljön fel Jámit, az új kikötőváros. A sors iróniája, hogy ugyanezen a Dájan három évvel ezelőtt, mint külügyminiszter, az Egyiptommal kötött békeszerződésért harcolt, és segített Menachem Begin miniszterelnöknek, hogy a béke érdekében Jámitot és a körzet többi 14 zsidó települését átadja Szádotnak.

Írta: FUCHS AVRAM

települések láncolatát kell építeni, amely a Szináj-félszigetet és vele együtt az egyiptomiakat elvágya a Gázai-sávtól. A miniszterközi bizottság határozata után újsághirdetések útján keresték az első telepeseket, akik rendkívül nehéz körülmények között kezdtek. Egy külön alaphól családonként 5000 font költséget kaptak, hogy megvásárolják a legszükségesebbeket: néhány bútor- darabot, frizidert, mosógépet és gázkályhát.

AZ UJ-GAZDAGOK

Látástól-vakulásig dolgoztak keményen, de meg is volt az eredménye. Kezdetben minden ház mellett csak három dunám föld volt, egy évvel később már 20 dunámnál tartottak, és amikor eleget öntözött-víz kaptak, Szádot minden egyes telepe 60 dunám földet művelt meg, javarészt öntözéssel. Különböző növényekkel próbálkoztak, végül is a paradicsomnál és a szegfűnél kötöttek ki.

Az eredetileg 68 négyzetméter területű házaszkából irigyléremeltő villa lett, minden ház mellett luxusautó, néha kettő is parkolt, és a bankszámlával sem voltak bajok.

Az intenzív gazdálkodást, beleértve az üvegházak kezelését, a közös narancsos (családonként négy dunám) és mangó-ültetvény (családonként két dunám) gondozását képtelenek voltak egyedül ellátni. Voltak olyan időszakok, amikor 1000-1500 beduin dolgozott Szádotban, ahol a telepek száma 73 családra szaporodott.

A bér munkáért sokat vádolták Szádot telepeit. Szemükre vették, hogy kihasználják a beduinokat és hátat fordítottak a kooperációs elv szerinti saját munka és kölcsönös segítség elvénél, vagyis földművelőkkel munkaadók lettek. Ez a vita — amelyből nem hiányzott a gazdasági és anyagi sikert kísérő irigység — mára a múlté.

A BEDUINOK TANULTAK

Aligha akad ma Izraelben valaki, aki még irigylí Szádot és a szomszédos falvak lényegében hontalanra vált lakosait.

A kezdeti években, amikor a beduinok és a Gázai-sáv állásh-

jai elmentek a zöldellő Szádot mellett, csóválták a fejüket, mintha délibábót láttak volna: „Já Alláh, ilyen boszorkányságra csak a zsidók képesek!” — mondták. Ma már ők sem csodálkoznak, hiszen öt évvel ezelőtt, Szádottal szemközti, az országút túloldalán megalapították Dáhánjá beduin falut, amelynek lakosai — a zsidóktól tanult módszerekkel és eszközökkel — dunámonként világrekordnak számít, több mint 10 tonna paradicsomot termelnek.

BEGIN IGÉRETE

Amikor Menachem Begin miniszterelnök 1977 októberében a körzet fővárosában, Jámitban járt, arról beszélt, hogy bármi is történik, Izrael nem őríti ki ezt a körzetet, és ígérte, hogy Jámitnak 1980-ban 4000, a kilencvenes években pedig 25.000 lakosa lesz. Egy hónapra rá Jeruzsálembe jött Szádot és 10 hónappal később, a Camp Davidben aláírt békeszerződés után, a Kneszet nagy többséggel jóváhagyta a békeszerződést, aminek lényege a Jámit-körzetben lévő 12 szövetkezeti falu, két kibuc és egy város végét jelentette.

Aligha volt Izrael történelmében ilyen szomorú jubileum. Több, mint ezer család immár két éve tudja, hogy évek megfeszített munkája semmivé lesz. Tudja, hogy másnak — a tegnapi ellenségnek és talán a mai barátának — építette az utakat, a házakat, a két repülőteret, és mindazt, ami a visszavonulás után ott marad.

AKIK A BÉKE ÁRÁT MEGFIZETIK

Szádotban, Nötiv Háaszarában (1973), Ugdában (1975), Nir Avrahámban (1977), Diklán, Naot Szinájban, Cháruvit-Társzágban (1978), Talméj Joszéfában (1978), Priélnben (1978), Pri-Gánban, az Avsáalom-körzeti központban, Szufa és Cholit kibucokban, Jámitban, sőt a partizán módon létesített Acmona közösségi faluban már hónapok óta nem művelik meg a földeket. Kár a vízért és az erőért — mondják, és fáj a szívük, amint látják, hogy a sok évi munkával gondozott gyümölcsösök kiszáradnak, sárgul a ház körül kert, a szántóföldeken felitotta fejt a gaz.

Az Egyiptommal kötött béke izraeli árát Jámit és a környékén lévő 12 falu és 2 kibuc fizette meg.

A VILÁG LEGJOBB DOLGA

— Mi akarsz lenni, ha megnősz?
— kérdik Majsit, Pistát.
Egykor azt felelték: „Vendég.”
Ma ezt mondják: „Kispárt.”

Gr. J.

KÖZÉLETI HIREK

● A Kneszet-választás alkalmából néhány napot Izraelben töltött Onódi György újságíró, a Magyar Rádió külpolitikai rovatának vezetője és Krajczár Imre, a budapesti Népszava című napilap külpolitikai rovatának munkatársa. A két magyarországi újságíró látogatást tett az Uj Kelet szerkesztőségében.

● Lifschitz Judit, a kltügyi minisztérium főtisztviselője 33 éves közszolgálat után nyugdíjba vonult. Ebből az alkalomból kollegái, valamint baráti körének tagjai melegen ünnepelték. A felköszöntők rámutattak arra, hogy hogy az ünnepelt több, mint három évtizeden át fáradhatatlanul dolgozott az új olék beilleszkedésének előmozdítása érdekében.

● Népes ázkárát tartottak mártírjaik emlékére a Sárospatakról elszármazottak Jeruzsálemben, a Cion-hegyen. — Müller Ferenc, a város magyar zsidó társadalma, hogy végignéze a WIZO és Bné Brit közös színjátszó csoportjának előadását.

EGYMÁS KÖZÖTT

SZEMÉLYI HIREK

● Sok jókívánsággal vették körül Báb Jámban dr. Heilper Ernő ügyvédet és feleségét, Magdát, abból az alkalomból, hogy András fiukat a haifai Technionon a matematika doktorává avatták. Miki fiuk pedig orvosdoktor lett. — A fiatal doktorok nagymamája, özv dr. Baruch Lázárné is sok gratulációt kapott.

● Nagy részvét mellett temették el Diamant Harry festőművészt, aki tragikus hirtelenséggel elhunyt. Diamant Elemérnek, az Uj Kelet néhai éjjeli szerkesztőjének fia volt.

● Sok jókívánsággal vették körül a héten Glüök Moset, akit — tanulmányai végeztével — ügyvéddé avattak. Az avató ünnepségen 6. mondott beszédet társai nevében. Ebből az alkalomból sokan gratuláltak Szatmárról elszármazott szüleinek is.

A HAIFAI WIZO

SZINJATSZO CSOPORTJANAK PREMIERJE

A haifai városi színház kamara-terme kicsinek bizonyult, mert a fullasztó hőség ellenére eljött a város magyar zsidó társadalma, hogy végignéze a WIZO és Bné Brit közös színjátszó csoportjának előadását.

Az előadást Szenes Béla emlékének szentelték; az író több, mint hat évtizeden át irt munkái képezték.

Goldschmidt Judit, az est rendezője és éltető szelleme nyitotta meg az előadást, bejelentve, hogy a teljes bevétel a Bét Hátfuecet magyar-zsidó részlegének kiépítésére fordítják.

Dr. Zimmermann Cvi alpolgármester, a város üdvözlését tolmácsolta; Szenes Kató, az író özvegye, héber nyelven köszönte meg a műkedvelő gárda odaadó munkáját.

Az előadásra került három egyfelvonásos Szenes-tréfa egy leütött világ vissza nem térő légkörét varázsolta elő és a Kármel városa újra izlette két órán keresztül a századeleji Lipótváros zsidó polgárságának gondtalan életét.

Figyelembe véve, hogy ez volt a szereplők első nyilvános fellépése, megállapítható: a legjobbat nyújtották. Blumenfeld Rózi, Kaudersz Viola, König Aranka, König András, Fischer Zoltán és Weiner György, mindegyik remekelt a maga szerepében. Ki kell emelnünk Goldschmidt Judit, Kertész Lili, Fischer Edit és Fischer Moset, akik sok átéléssel nyújtottak szakmai színészek nivóját elérő alakítást.

A konferenciát szeperezt dr. Kertész László töltötte be és az izlőses díszleteket Ajjál Ráchel készítette. Szünetben a fiatal Winkler-testvérek szórakoztatták a közönséget népdalokkal.

Miután a gárda az özi idény során az ország több városában fog fellépni — ugyancsak a Bét Hátfuecet-alap javára — kívánatos volna, ha néhány bíráló megjegyzést is figyelembe vennének.

1. A repertoár aktuális izraeli témákkal kellene gazdagítani.
2. A terem lehetőleg legyen hűtött.
3. A konferenciát összekötő szövegének — szellemessége ellenére is — sokkal rövidebbnek kell lennie.

(Rössel)

A FUTÓHOMOK KIZÖLDÜLT

Egy évvel később, 1971-ben, tehát 10 évvel ezelőtt, amikor ismér erre jártunk, nem akartunk hinni a szemünknek. Eltűnt a futóhomok és helyét tédig érő haragoszöld levelű tökföldek, magas kordonra kapaszkodó paradicsom, végelethatatlan hagyma-táblák és kardvirág foglalta el, amelyek jelentős hányadát már exportálták.

Ez volt Szádot. A Jámit-körzetben létesített első szövetkezeti falu, amelynek 10 évvel ezelőtti alapítása jelzi a fényes izraeli telepítési munka kezdetét Észak-Szinájban.

Az igazat megvallva, már előzőleg volt itt három kis település: Náchál-Szináj, a mai Naot Szináj, Náchál-Jám, amely már régen egyiptomi kézen van, és Náchál-Diklán, amely jelenleg virágzó szövetkezeti falu. Csak hogy az említett három hely kifejezetten katonai jellegű állomás volt, viszont Szádot már az első perctől kezdve polgári település volt.

SZÁDOT ALAPÍTÁSA

Hideg tél volt — január —, amikor 17 teherautó megállt itt, a homokbuckák között, az előregyártott elemekből épített kis standard-házak mellett, s az első 20 család, akiknek jelentős többsége kibucokból, tehát rendezett körülmények közül jött — neki-vágott, hogy a korabeli úttörő szellemben építse az országot, ahol erre akkor még nagy szükség volt ezen a vidéken.

A hadügyminisztérium körében született meg ugyanis a gondolat, hogy Ráfiachtól délre, a nemzetközi határ mentén zsidó

NŐ ISMERETSÉGET keresem HAZASSÁG CELJÁBÓL
Alkalmazásban lévő iparos — 60/165, lehetőleg telefonszám megjelölésével választ kér:
P.O.B. 3261, Tel Aviv

POSTAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!
1981 július 1-től 1 havi előfizetés az UJ KELETRE
97.50 sekel
értékeltábletadóval
Kérjük előfizetőinket, hogy az esedékes összeget ezen az áron fizessék be a hónap elején. A kiadóhivatal

SZERETETT DRÁGA APÁNK, NAGYAPÁNK ÉS DEDAPÁNK
GRUNFELD MIKSA
Bátyu — Beregszász — Rámle
80-IK SZÜLETÉSNAJARA
SOK BOLDOG, ÖRÖMTELI ÉVET, JÓ EGÉSZSÉGET
KIVÁN 120-IG

„NÖVÉ-HORIM” ÖREGEK OTTHONA
Jeruzsálemben keres azonnalra
KÉPZETT ÉS SEGÉD-APOLÓNÓKET továbbá
FIZIOTERAPISTAKAT
Jó feltételek. — Telefon: 02-666401
02-664324

MÁGEN CHOM
Alapítva: 1959
Nap- és villanymelegítő gyár
A Szabványintézet felügyelete alatt. Precedens nélküli akció!!!
Napmelegítő plusz két tükrök plusz 3 méter cső plusz felszerelés és toldalékok
4200 sekel, (beleértve é.t.a.)
4 egyenlő részletben
MÁGEN CHOM
Gyártelep: Báb Jám, Hábonim utca 53, ipari negyed, tel. 383-090. Megrendelések este 7 óra után: 888-310.
A napmelegítő és a tükrök a Szabványintézet felügyelete alatt készülnek.

KERESÜNK GONDOZÓNÓT,
aki jiddisül, lengyelül vagy oroszul beszél és gyakorlatlall rendelkezik idős és beteg asszony gondozásában — Tel Aviv központjában. Háromszor egy héten, havi fizetéses alapon. Bentlakás szükséges. Ajánlólevelek, továbbá idős és beteg emberek gondozásának ismerete szükséges. Kitérő feltételek.
Az érdekeltek telefonáljanak munkaidőben: 913191 — vagy otthon: 227191.

Vesztes győztesek és győztes vesztesek

Írta: SÁBTÁJ HIMMELFARB

Tíz napja annak, hogy lezajlottak a tízedik Kneszet választásai és az izraeli közvélemény azóta nemcsak az új kormány megalakításához szükséges koalíciós spekulációt, hanem a választások eredményével is foglalkozik, hogy győztesen kerültek ki belőlük azok, akik tulajdonképpen veszítettek, és vesztesekként azok, akik végeredményben győzedelmeskedtek.

Három évtizedes fennállása alatt Izraelnek nem volt szerencséje egy olyan választási rendszerhez, amely a szavazatok többségét elnyerő párt számára úgy tenné lehetővé a kormányalakítást, amint ez például Angliában, vagy az Egyesült Államokban történik.

Kudarcot vallott eddig a választási rendszer módosítására irányuló minden kísérlet, lehetetlen lett a sok apró párt, amelyek fenn akarnak maradni, valamint az, hogy a Knesztben soha egyik pártnak sincs abszolút többsége. Ez minden törvénymódosítást megakadályozott s az eredményt kiáltóan érzékeltetik a tízedik Kneszet választásai, melynek során többszörösen olyan párt versengett a szavazatokért, amelyeknek már pusztán megjelenése is a választási kampány alatt a tévé képernyőn mulatságos jelenség, valószínűleg azonban igen szerencsétlen fenomén volt, aláista az izraeli demokratikus kormányzatot, meghamisította az eredményt és eltorzította a választók akaratát.

Mire a választók felismerték a többséget versenő listák szaporaságának a neveléséget voltát, s a kis listák zöme kudarcot vallott, addigra az izraeli parlamentáris törvények szinte ugyanazok a mozgalmak és pártok maradtak meg, amelyek a kilencedik Knesztben is képviselve voltak.

Ami azonban mégis újszerű jelenség volt ezen a választáson, az abban állt, hogy egyes pártok jelentős mértékben gyarapították mandátumuk számát az előző Kneszthez képest, ugyanakkor pedig más pártok komoly mértékben legyöngültek. Amde a mandátumok számában jelentősen megerosodott pártok ennek ellenére sem kerültek abba a helyzetbe, hogy kormányt alakíthassanak, hiszen az erejükből sokat veszített pártok befolyása megnőtt, tárgyalási lehetőségeik is, és gyakorlatilag ők döntenek el, milyen koalíció alakulhat meg, főképp pedig azt, milyen lesz ezek után Izrael társadalmi élete, milyen lesz életünk minősége.

Vegyük például a Máaráchot. Az előző Knesztben 33 mandátumra volt, a jelenlegiben pedig 47, vagyis a Máarách több mint 40 százalékkal növelte erejét.

Ugyanakkor a Likud a mostani Knesztben mintegy 10 százalékkal növelte az erejét, s az eddigi 43 helyett a mostani Knesztben 48 mandátummal bír majd.

Ezzel szemben a Vallásos Nemzeti Párt, amely 12 parlamenti küldöttel indult a tízedik Kneszet választásain, mandátumának 50 százalékát veszítette el és az új Knesztben mindössze hatan képviselik.

Az Agudát Jisráél megtartotta a négy mandátumát, ugyanannyit, amennyivel a lelépő Knesztben bírt.

Ezzel szemben az eddigi vallásügyi miniszter, Abu Chácerá 3 mandátumot szerzett, és nem kétséges, hogy ezeket a VNP rovására szerezte. Ezzel Abu Chácerá frakciója oly erővé vált, amit kormányalakítás során nem lehet figyelmen kívül hagyni.

Csalódás, ha ugyan nem bukás érte Dajánt is, aki most első ízben jelentkezett saját listával és aki mindössze két mandátumot szerzett, szemben vérmes várakozásával és ama felmérésekkel, amelyek 6-7 mandátumot jósoltak neki.

A tízedik Kneszet parlamentáris képe tehát azt mutatja, hogy a VNP, az Agudát Jisráél és Abu Chácerá pártja határozza majd meg együtt vagy külön az izraeli kormány megalakításának a sorát, mert ez egyikük kihagyása esetén sem lehetséges.

Elég neveléses tehát a kialakult helyzet, hiszen a három frakció együtt is csak a mandátumok vagy 10 százalékát teszi ki, mégis több sulyal bír, mint az a párt, amely a Kneszet létszámának vagy 40 százalékát szerezte meg, sőt, ezek a kis frakciók nagyon is tudatában vannak parlamentáris súlyuknak, amey elektorális szempontból egyáltalán nem áll arányban a fontosságukkal, s ezért nem csak azt írják elő, ki alakítsa meg Izrael kormányát, hanem azt is, milyen legyen ezután az izraeli életmód, az élet minősége.

Még azt sem lehetett tudni, lét-rejön-e egyáltalán a koalíció, ami kor már hírül adták, hogy az Agudát Jisráél nem óhajtott miniszteri bársonyszéket, ami már maga is igen szokatlan a pártéletben, amde ugyanabban a közleményben azt is leszögezte, hogy igenis jelentős követeléseik vannak választási téren, s ha azt vesszük alapul, hogy a multban a Likud az Agudának milyen feltételeit fogadta el, akkor nem nehéz megjövendölni, mi vár hazánk polgáraitra, ha Begin kénytelen lesz behódolni az

Aguda követeléseinek, hogy elnyerje a támogatásukat, tekintve, hogy nélkülük a Likud képtelen kormányt alakítani.

Ugyanakkor a VNP is, noha parlamenti helyeinek a felét elvesztette, gyakorlatilag minden olyan vallási vagy társadalmi népszerűségű miniszterelnöknek, ami csak eszébe jut, mert hiszen Begin rá van utalva Abu Chácerára három és az Aguda négy szavazataira, hát még mennyire rászorul a VNP hat mandátumára. Mit sem számít tehát az, hogy ez a párt jóformán szegénytelenül megbukott a választások során.

A Likud-kormányban a VNP tartotta a többi közt a vallásügyi tárcát, amde e tisztséget Abu Chácerára töltötte be, aki a multban a VNP-hez tartozott, ma azonban saját párttal jelentkezik.

A VNP táborából kiszivárgó hírek szerint a párt nem hajlandó lemondani a vallásügyi tárcáról, ugyanakkor siba alatt Abu Chácerának is tudunkra adják, hogy ő sem hajlandó lemondani erről a bársonyszékről, amelyben ma is ül. Fölmerül tehát a kérdés, hogyan is rendeződhetnek majd a dolgok, amikor olyan pártok szabnak feltételeket a kormány megalakításának, amelyek gyakorlatilag megbuktak a választásokon.

Mint már említettük, a Munka párt hatalmas győzelmet aratott mandátumai számát az előző Kneszthez képest 40 százalékkal gyarapította, s most mégis kiderült, hogy az izraeli választási rendszer értelmében nem a győztesek kerülnek kormányra, hanem azt kell látnunk, hogy épp a vesztesek szerzik meg ezt a jogot, s mindez azok miatt a kispártok miatt, amelyek nélkül kormányt alakítani lehetetlen, miéртis minden feltételt megsabhatnak. A választások eredménye azt írta elő, hogy senki se törődjék velük, a való helyzet azonban ennek épp a fordítottja.

Minden jel arra mutat, hogy a vesztes pártok, vagyis a három vallásos mozgalom teszi esetleg lehetővé Begin számára, az új kormány létrehozatalát, mert ezek hárman jelentetik máris ki, hogy — a bibliabeli rab szolga szavai-val élve — „ragaszkodnak az eddigi gazdához”.

Nem meglepő, hogy ezek a pártok minden erőfeszítést megtesznek annak érdekében, hogy ők alakítsák meg a Likuddal a következő kormányt, mert hiszen már az előző kormányban is oly stáuszban és előnyökben részesültek, amelyekről elektorális erejük alapján nem is álmodhattak volna.

A Vallásos Nemzeti Párt elérte, hogy képviselője foglalkozzék az autonómia ügyével, ami a tárgy természeténél fogva a külügyminiszter feladata lett volna, ezért is mondott le annakidején Daján a külügyminiszteri tárcáról. Ugyanakkor a Likud külügyminisztere hajlandó volt a különleges jelenségbe beletörödni és nem foglalkozott a kérdéssel, amely pedig kizárólag az ő hatáskörébe esik.

Az Agudát Jisráélnek nem volt minisztere a lelépő kormányban, de nem volt titok, hogy olyan törvényeket sikerült a Knesztben megszavaztatnia, amelyek csak azért mentek át, mert a párt nélkül a Likud-kormány nem állhatott volna fenn, így aztán belement olyan törvényekbe is, amelyek pedig ellenére voltak a lakosság túnyomó részének, még a Likud egyes frakcióinak is, mint például az abortusz-tör-

vény, amit a Kneszet megszavazott, noha a liberálisok egy része ellenezte, s bár mint tudjuk, a liberálisok a Likud-kormány részét képezték. S ha ezen kívül még megemlítjük azokat az igen jelentős költségvetési összegeket, amiket az Aguda a lelépő Likud-kormánytól kapott, akkor nagyon megértjük, miért ragaszkodik az Aguda ahhoz, hogy a jövőben is a Likuddal társuljon, ami viszont nem jelenti azt, hogy majd ezután is beérik a koalíciós megállapodással, amit a Likuddal a multban kötött. Már most köz tudomásu, hogy koalíciós csatlakozása feltételeként újabb vallási követelésekkel lép föl, ami azazal a veszéllyel jár, hogy ezek teljesítése alapvetően módosítja hazánk népének életmódját és életünk minőségét.

Még nem tudni, mikor jön létre az új kormány, mert még túl sok az érdekellentét a számbajöhető pártok közt és Beginre még igen sok kimerítő tárgyalás vár, amelyek során bizonyára tetemes árat fizet a társak támogatásáért. Azonban ha és amennyiben

ez a kormány létrejön, a Likud majd akkor látja, hány olyan váltót kell beváltania, amit a választási hadjárat idején írt alá.

Aridor pénzügyminiszter ismételtén kijelentette, hogy az ő gazdasági politikája a helyes, ezt követeli meg a korszerű, szabad gazdaságpolitika, vagyis csakis az adóösszegek szanálhatják hazánk nemzetgazdaságát és fekezhetik meg az inflációt. Aridor miniszter ennek értelmében szüntette meg a választást megelőző napokban több árucikk adóját, sőt kildatásba helyezte, hogy amennyiben a Likud kormány marad, akkor folytatja ezt, sőt további könnyítéseket rendel el a jövőbeli adó terén is. Ha Beginnek valóban sikerülni fog az új kormányt megalakítani, akkor a kormány majd be kell váltania az ígéreteit, s mert az izraeli polgárnak még frissen az emlékezetében vannak a választások előtt tett ígérek, meg is követe-li majd azok teljesítését.

A választások előtt a Likud közölte, hogy Begin jelentős tárcát kíván juttatni Meridornak, Meridor pedig közvetlenül a választá-

sok előtt hírül adta, hogy hála egy új energetikai találmánynak, Izrael polgárai és velük az egész világ megszabadul a kőolaj-függőségtől, mindenütt megolcsóbbodik az ipar és az áramtermelés önköltsége, az áramot szinte semmiből állítjuk majd elő, megolcsóbbodnak az elsörendű fogyasztási cikkek is, mert minimumra esökken az üzemanyag okozta kiadás az új találmány következtében. Meridor figyelemre se méltatta a találmányáról nyilatkozó tudósok véleményét, ha te hát a kormányt a Likud alakítja meg, akkor majd Meridornak kormánya rendelkezésére kell e forradalmi találmányt bocsátania, elvégre a kormánynak ő lesz egyik vezető minisztere. Ha tehát azt vesszük alapul, a választások előtt ígérték, akkor Izrael valószínű földi paradicsommá válik majd, semmi kétség: hazánk a Közelkelet Svájcává fejlődik.

Amíg azonban ez a kormány létrejön és esedékesé válik a választások előtt tett ígérek be-váltása, addig még bizonyára sok erőfeszítést kell tennie az új kormány megalakítása érdekében és a Likudnak, noha nem a vesztesekhez tartozik, tetemes árat kell majd fizetnie a vesztes pártoknak, amelyek hirtelenben győztesekké váltak.

CSAK KÉT SZÓ...
elite KÁVÉ

Wimmer Jacobsohn Tamir

BÖRIJUT VÖNÖPES TOURS
(GYÓGYKURÁK, ÜDÜLŐHELYEK)

Már csak pár hely maradt AUSZTRIA legismertebb üdülőhelyein, fürdőhelyein és gyógyközpontjaiban

1981 július 27 és 1981 augusztus 31 között
a következő helyeken:

- BADEN BEI WIEN**
- BAD HOFGASTEIN**
- BAD GASTEIN**
- BAD SCHOENAU**
- BAD TATZMANNSDORF**

Fennáll a lehetőség a kúraba JUGOSZLAVIAI gyógyhelyeket is üdülőket is bekapcsolni. Részletes felvilágosításokért és előjegyzés ügyében forduljon utazási irodájához, vagy a mi irodánkhoz:

BÖRIJUT VÖNÖPES TOURS
Tel Aviv, Reh. Ibn Gvirol 49 * Tel. 03/264756, 03/218823

MAGYAR-ZSIDÓ KÉPESALBUM • Ennek a rovatnak a célja, hogy egyrészt szellemi hagyatékunk kiemelkedő értékeinek emlékét ne hagyja feledésbe menni, másrészt, hogy a múlt és jelen szerves kapcsolatának a folytonosság demonstrálásával mutassa fel a magyar zsidóság mai vívmányait, kiváltságait Izraelben és a szétszórásban egyaránt.

Egy figyelemreméltó karrier: Reizinger Dani

A minden szépcélt lelkesedő zsidó nép kebeléből, századunk elején olyan világhírű festők és grafikusok kerültek ki, mint Chagall, Soutine, Kisling, Liebermann, Lesser Ury, Ephraim Moses Lilien. — Morris Rosenfeld gettó-dalainak illusztrátora —, László Fülöp és mások. És itt, Izrael tiúkrös-sugaras művészi televényén is több grafikus tökéletesítette ennek az alapvető műfajnak közkeletű érvényét. Az idősebbek közül Jean David, a magyar-zsidó Gárdos Károly és Rosenfeld Feri menetelnek az élen.

Most pedig, a néhány emberöltőnyi múltra visszatekintő grafika határterületének felszántása után rátérnek annak a fiatal, kifogyhatatlan ötletességű első vonalbeli grafikusnak a méltatására, aki a hat év előtt elnyert Nordau-díj mellé, — pontosan napra —, elnyerte a szabad ihlet aktivistájának joggal kijáró nagybettis Herzl-díjat is.

A nagyvilág nemesak a költő, de a képzőművész hazája is. Annál is inkább, mert a földkerekség minden nyelvén megérteti magát. Ennek a globális érvényű elvnek kurrens művészi irányt követő megtestesítője: REISINGER DANI, akinek műtervére Izraelben csirázott ki, külföldön szökött szába és érzelmileg átfűtött tárgyas felelősséggel itthon lombosodott ki. Sokszólamú, kínosan gondos feleletű alkotásainak spektrumában elfér a műfaj minden feltárható változata, a festészetől a könyvillusztráción és az ország léteérékeit szolgáló intézmények tájékoztató vázlatain át az urbanisztika közvilágítási feladatkörébe tartozó faldekoráció estétikai veretű tervgazdálkodásáig.

Dani a Tisza-menti Ó-Kanizsán született 1934-ben. Művészlelkű édesapját, aki templomfestő apjától örökölte a szépcéretet, a második világháború kitörése után besorozták és az ukrán hadszíntérre vezényelték, ahol — aknaszedés közben — „felrobbant”. Az özvegyet egy a deportálásból hazatért rokon, Vig András vette el és a kis család, — a fiú középiskolai tanulmányait megszakítva — 1949-ben alijázott. Dani volt az, aki a kilita nehézségein átsegítette őket, szobafestőnek állt be és minden keresetét hazaadta. Daninak, még a herzliai Bét-Olimban, időtöltésből festett vásznai leköltötték minden szemlélő figyelmét és érthető, hogy a hír beszivárgott a Becá-lél képzőművészeti főiskola tanári szobájába. Mordecháj Bronstein-Ardon igazgató felismerve rendkívüli tehetségét, azonnal felvette és itt Steinhardt, Aschheim, Ben-Cvi és Dáján professzorok keze alatt tárgyratörő művészi közlésformájára annyira kifinomodott, hogy már a második évben ösztöndíjjal egybekötött akadémiai elismerést kapott. A harmadik tanulmányi évben a grafika világhíres művelőjéről elnevezett Struck-díjjal jutalmazott „Városról — falura” akciót propagáló szürrealista plakátjával — sztárrá érett. Ezt a jisuvtudatú, élővé ébresztett vonalakkal megrajzolt, meggyőző erejű munkát

a Héber Encyklopédia is megörökítette. Dani 1954-ben bevonult. A hadseregben is hamar felismerték tehetségét, úgy hogy a légi haderő vizuális közléshálózat-irányító oktatási osztályának vezetőjévé tették meg. Ebben a beosztásban „céllovó” című katonai vonatkozású kompozíciója, amelyet Izrael állama kiállított a londoni 1957-es Nemzetközi Plakátkiállításán, dícséretben részesült. A rajzot a zürichi „Poster Annual” nevű szaklap — amely az év kimagasló grafikai teljesítményeit közölte — mélynyomásban reprodukálta.

A sorozatos sikerekre most már felfigyelt az ország közvéleménye. Egy 1955-ben megtartott katonai szemle után Ben-Gurion elismerő bírálatát nyomán, a légihaderő vezénylő tábornoka a hadsereg kötelékében való maradásra szólította fel, amit Dani köszönettel elhárított. Leszerelése alkalmával Ben-Cvi államelnök dícsérő levelet küldött neki. Utána a bruxellesi világkiállítás izraeli pavilonjának díszítésére és a nemzetek plakátversenyén való részvételre hívták meg. Dani díjnyertes lett.

1958-ban Londonba érkezik, ahol az angol posta és a BBC plakátokat rendelnek nála. Művészifenyecfelatot kedvelő közönség által látogatott tárlatát Lady Henriques nyitotta meg, a II. Károly király alatt az ibériai félszigetről bevándorolt zsidó arisztokrácia sarja, a newporti hitközség elnökének leánya, ami publikumhódító nyilvánosságát kölcsönözt az anyagi és erkölcsi sikerrel zárult kiállításnak. 1960-ban hazatérve, a Becá-lél főiskola, amelynek növendéke volt, tanszéket kínált fel neki, ami elől anyagi helyzete megszilárdítása címén kitért. Állást vállalt egy ismert reklámirodában. A Levant Fair és a Rákellenes Liga megbízásából készült plakátjai belekerültek az újságokba és a hirdetőoszlopok falaira. Önállósítása után egymást használták a különböző témákat felölelő renddelések. Elkészíti a Habimában előadott MY FAIR LADY című világhírű „musical” plakátját, amelynek táncos forgatógatóban az ó-erany, a kénárga és a pávakék vonalak kergetik egymást. Azonkívül megminta a az EL-AL nantárát. Közben elvállalja Lapid Tomi „AT” című folyóiratának grafikai szerkesztését, — majd nekifog a modern „totalimage-konceptus” figyelembe vételével, az újáépített Habima belső berendezése profilálásának. A Héber „Hé”-betű variálható formáinak csillárokon, címeren való applikálása Dani ötletességét dícséri. Fáradhatatlan mun-

kabírását példázza, hogy a Szövetkezeti- és Vízellátási Központ vezetőségét műszaki és ügyviteli tanácsokkal táplálja, amelyeket az érdekeltek külföldön, így Washingtonban és Peruban is hasznosítottak. Ezek után senkit sem lepelt meg, hogy amikor Tel-Aviv városa a tengerpart-menti sétány házsorainak kopár falait környezetelénkítő színekkel kívánta burkolni, erre a feladatra Danit kérték fel. A new-yorki TIME-magazin két oldalt szentelt a szemet pihentető színhullámok ábrázolásának. A Keren Kájemet 50 éves fennállása és az 1970 évi Függetlenségi Nap alkalmából készült díjnyertes plakátjai, úgy mint az Izraeli Múzeum kísérleti kiállítása részére tervezett kinetikai ábrák prezentálásával Dani végérvényesen igazolta művészi elhivatottságát. 1973-ban 10 pályázó közül őt érte a megtiszteltetés, hogy a hadsereg vitéségi érmeit megterveze. Azóta a jom-kipuri háborúban tanúsított emberfeletti helytállás alapján a „MOFET”, az „OZ” és a „GVURA” népiünk sok-

száz önfeláldozó hősnének mellett ékesíti, illetve az elesettek családtagjainak ereklyéjét képezi. Nem zárhatom le a méltatást anélkül, hogy ne szóljak az orosz zsidók szabad kivándorlását sürgető: „Let my people go” szövegű, egyszerűségében megrázó plakátról, amelynek zseniális kompozíciója a szovjet felségjelek szellemes applikálásából áll. Az olasz grafikusok hivatalos közlönye, amely a világ 10 vonalbeli grafikusának reprezentatív munkáit mutatja be, a plakátot, mint az egyetlen izraeli művésztől származó oeuvret 1974 évi díszkiadásában leközölte. A laudációt az 1981 évi április 28-án, a Bét Háfuocotban az államelnök jelenlétében bemutatott 52 selyemnyomású „Scroll of Fire”, — Aba Kovner által meg-szervezett — kompozíció említésével fejezem be. A művészi ihletet sugárzó „tüztekersek” a vész korszakban elhamvasztott zsidó közösségek pusztulását jelképezik.

NASCHITZ FRIGYES

TRISZEK!!!

AKCIÓ, AMIG A KÉSZLET TART

Mindenfajta triszek, erkélyek bezárása, színes üvegablakokkal (aluminium csiszolt anolággal), tussolófülkék és tetők. — Kitűnő szolgáltatásá felelősséggel, részletre is.

Telefon: 03-907685 — 03-919464

GERMANY, AUSTRIA, ITALY, GERMANY, AUSTRIA, ITALY, GERMANY, AUSTRIA, ITALY

ALOMSZÉP VAKACIÓ
23 nap
1981.
aug. 16

Bécs és környéke, Tirol, Graz, Wolsberg, Klagenfurt, Velden, Paternion, Spittal, Grossglockner, Kitzbühel, Salzburg, Zürich Luzerne.

Sétahajózás a Rajná:
Strassbourg — Speyer — Rudesheim — Köln — Düsseldorf — Amsterdam és környéke.

Elsősztályú szállodák kosztal és izraeli vezetével. Csak 20 személy egy csoportban, egyéni figyelemesség. — Kérje színes prospektusunkat utazási ügynökétől, vagy a „KD Rhine Line” általános ügynökétől, Efrájim Int. L'Agencies, Tel-Aviv, Jeanjaures 4, tel.: 240934, 235270.

UTAZZÉK JÓ TARSASÁGBAN AUSZTRIABA, MAGYARORSZÁGRA ÉS ROMÁNIABA!

AUSZTRIA: 7 éjszaka a hegyekben 170 dollártól. 15 nap Baden bei Wienben, elsősztályú szállodában, fél panzió, orvosi kezeléssel, stb. 502 dollártól, ausztriai kirándulás 186 dollártól, stb.

ROMÁNIA: 7 éjszaka a hegyekben 177 dollártól, 7 éjszaka elsősztályú szállodában, fél panzió, autó, 100 liter benzín, személyenként 212 dollártól. Orvosi kezelés, kiváló gyógyhelyeken: 18 nap elsősztályú szállodában, teljes panzió, kezelések 335 dollártól, stb. stb.

MAGYARORSZÁG ÉS AUSZTRIA: 15 nap 1398 dollár

MAGYARORSZÁG, AUSZTRIA ÉS ROMÁNIA: 22 nap 1648 dollár

JONA ATLASZ — Gordon Tours • Tel-Aviv, rechov Ben Jehuda 184 • telefon: 243571, 248293

BÍRÁLATOK

SZENES ERZSI ÚJ VERSEI

Az alábbi írás 1936-ban jelent meg a budapesti Nyugat című folyóiratban, a halhatatlan mártír-költő Radnóti Miklós tollából. A bírálat Szenes Erzsébet, a nemrég elhunyt jeruzsálemi magyar-zsidó költőnő első verseskötetéről szól.

Szenes Erzsébet új könyve megvalósulás. A törekvés, mely két kötetet át termékeny és mondhatnám csökönyös kísérlet volt, a harmadik könyvben valóra vált és kiteljesedett.

Az asszonyi önkifejezés párosodása ez egy benső és tudatos

puritánsággal, mely az asszonyi lélek sajátos és ritka fegyelme, szinte asszonyi klasszicitás. Minden a vers érdekében történik nála, az említett puritánság szűkre szabott keretei között, s az áradni vágyó „kibeszélés” és a költői tudat összeütközéséből a költői tudat kerül ki győztesen.

És ezerszer újra meg újra lázadok, hogy Te is csak azért vagy, hogy képzetem bejárja a szerelem útjait néhány dalért. Megint csak ez, megint csak ennyi, hogy dalok díszítenek, mint az Istent a csillagok

E törekvésből és belső alkatból következik szigorú formafegyelm, mely épp szigorúságában hordja egyszerű díszet. A gondolatok ütemének rendjében, a pontosan keresztülvitt kompozícióban és a szükséges zavargásban, amelyben ott ragyognak a le nem írt, fölösleges szavak is.

De ugyancsak a belső alkatból következik, hogy a fentemlített megállapítás a kötet legszebb darabjaira vonatkozik. Erdemei a sor finom eltérőléssel kiemeli szürkeség veszélyeit is magukban

hordják, és az egyszerűség gyakran a költőiség rovására az. Attitűdje hozza magával, hogy néha kihordatlan a vers, néha pedig a költői szempontból érdektelen képet nem színezi eléggé a versmögötti indulat.

De inkább részletekről van szó. Sokszor a vers közben segíti ki ösztönös költői leleménye, s egy asszonáncsal, betűrímmel, egy váratlanabb jelzővel, vagy a sor finom eltérőléssel kiemeli versét a szürkeségből:

Most már tudom, hogy nem jól volt ez így, hogy hazugság volt az egész, nagy csapat fiuval járn, csokoládzni, magamat ezer rostra bontani szét. Mellette kellett volna maradnom, bámulnom a hajad színét, a szemedet, a szádat, s a kezéd finom vonalát.

Verselésére még jellemzőbb a talanságából a „nyers” jelző és a következő néhány sor, amelyet az utolsó két sor periodusai emel-egyszerű építettségéből, közlök nek a költészet magasába: modorából és látszólagos indulat.

A fák és a növények száradnak úgy el, mint az én érzéseim. Mennyi vágyam volt és mennyi álmom és most már csak az utálat nő bennem. Olyan nekem ez a nyers élet, mintha hálom kéne véle és belélegezni rosszszagú, savanyú lehelletét.

Kérdő költő és felfedező, aki felfokozott érkelődéssel jár a világban, mindent versre vált és mindent hasonlít. S a hasonlatok gyakran kezdetlegeseek. — Egyik versében egy fegyencnőről ír, aki ölbejtett kézzel ül a börtönudvaron. Az én lelke a fegyencnő, fordítja át a leírást, s a fordulat primitívsege jellemzően világítja meg versalkotását.

De kérdése, felfedezése és hasonlatokra bukkanásainak egyszerű öröme természetességükkel, gyámoltalanságukkal és teljes hitükkel különösen asszonyiak. Példája ennek Mint a kép üveglapja c. verse, könyvének egyik legszebb darabja, mely költő, fordítja át a leírást, s a fordulat primitívsege jellemzően világítja meg versalkotását.

Mint ahogy a bekeretezett kép üveglapja átveszi hosszú évek folyamán pontosan a kép minden vonását, úgy őrzlek Téged magamban én halálig, míg össze nem török. S ha igaz az, hogy a síron túl a lélek az égi csarnokokba jut, a Te arcodról ösmer majd énreám az Úr.

Technikájának „ösisége”, képalkotó fantáziájának primitívsege és kedves egyrétűsége s a verset-hozó indulat naiv asszonyisága Nyugat, 1936 június.

Az időszerű Ávigdor Háméiri

Költészetünk gyöngye, és sűrűn idézzük is Ávigdor Háméirinek „Hazatérő vándor köszönti Jeruzsálemet” c. versét, a Scopus hegyéről körültekintő poéta fohását. Eddig azonban általában csak a két első szakasza volt a versnek ismeretes, amit mi is leadtunk már magyar fordításban. A költeménynek van több további szakasza is. Közreadjuk hát magyar átültetésben az immár négyszakaszosra bővült verset, annál is inkább, mert tartalma rendkívül időszerűvé teszi:

Üdv Néked, Jeruzsálem s tisztelgő hódolat!
A Scopus-ról csodádom tengernyi ormodat.
Száz nemzedékben élve, csak rólad álmodoztam —
káprázatsz végre mostan.

Bagyogj hát, Jeruzsálem, fényeskedj hü fiadnak,
s aki annyit hervadoztál, én felvirágoztattalak!

Üdv Néked, Jeruzsálem, a Béke vára légy!
Hány bus helyongó végra száll áhitón Feléd...
Te szent királyi Város, Áldás Reád, ezernyi,
biztass alkotni, merni.

Forró fohász ha perzsel, fogadd e hő szerelmet,
Csillogj csak, Jeruzsálem, s a Megváltás közelget!

A lelmem bizalommal és hittel volt teli,
hittel, mi nyári napként a tettet érleli,
és nekiláttam volna bizon a hegynyi roppant
szentvárosi remeknek,

am ekkor megdöbbentem: hogy építsek, miért, és
kivel, ha fiad közt nincs béke egyetértés?

Láttam rontó viszályban ezer s ezer fiad:
szfáradi, áskénazik, hívők s világiak,
acsarkodó, széthuzó, koncot leső mind, és nem
társam az építésben!

Szent Város, Jeruzsálem, minden álmunknak éke,
ültess legelőbb békét a fiad szívébe!

Gréda József fordítása

ZELIG MIHALY

Arád
65. IK SZÜLETÉSNAPOJA
SOK BOLDOGSÁGOT KIVANUNK 120 ÉVIG
felesége, leánya, fia és unokái

Vallásos jeruzsálemi család vállal

IDŐSEBB ASSZONYT

teljes ellátással és ápolással is

Telefon: 02-289151

SIESSETEK SEGÍTSÉGUNKRE, TESTVÉREINK

Szívből fakadó felkéréssel fordulunk az olvasókhöz, támogassanak egy derék jeruzsálemit, 18 gyermek apját, aki most házasítja ki egyik fiát és nincs miből fedeznie a sok ezzel járó kiadást.

Arra kérjük zsidó testvéreinket, támogassák az erre minden tekintetben érdemes vőlegényt, hogy otthon alapíthasson Izraelben. Aki ezt a szép mióvtát teljesíti, arra Isten áldása száll.

A jeruzsálemi rabbinatusi bíróság tagjai Csatlakozom a fenti felkéréshez: Isten megjutalmazza a jótévedőket.

Slomo Zalmán Auerbach

A jeruzsálemi Kol-Torá jesiva vezetője Elolvastam a nagy tudású, jámbor rabbi kérés felszólítását és magam is csatlakozom hozzá.

Nissim Krelitz

A bné-bráki Kolél Cházon-Is jesiva vezetője Megszívvelésemre ajánlom a fenti kérelmet.

Joszéf Sálom Elvásw, Jeruzsálem Kérem én is a híveket, támogassák a kérelmezőt, amiért az Ég dús jutalmát kapják.

Jákov Jiszráél Kánivszki, Bné-Brák

Kérjük a hozzájárulásokat a kuratórium tagjainak a címére küldeni:
Háráv Jiszráél Druck, 51402, Bné-Brák, rch. Tverja 18.
Háráv Joszéf Chájim Kopsicz, 95349, Jeruzsálem rchov Avinádáv 18.
Háráv Jicchák Nisri, 33653, Haifa, rch. Chermon 8.

AZ ALKOTÓ ORSZÁG

EXPORTAL ÉS BŐVIT AZ ATA

Az Ata vezetősége kibővíti az ország északi részében működő három konfekció-üzemét, és több száz dolgozóval növeli személyzetét, mivel hatalmas külföldi rendeléseket kapott, s közben a hazai kereslet is növekedett. A következő üzemekről van szó: a Kfár Járká-i gyárról a druz körzetben, Felső-Nácrátról és a kármii üzemről.

Kfár Járkában az Áta a Lewi's jeans-nadrágokat gyártja, az üzem jelenleg 110 dolgozót foglalkoztat, s az igazgatóság úgy tervezi, hogy a gyár kibővítése befektetével megduplázza a dolgozók számát. Jelenleg a gyár el van halmozva bel- és külföldi megrendelésekkel és képtelen ezeknek eleget tenni.

Felső-Nácráthban az Áta 210 munkással dolgozik. Ez a gyár a belső és a külföldi piacnak szállít bluzokat és ingeket, továbbá dacoron egyenruhákat a Cáhálnak. Ez az üzem sem képes annyi termelni, amennyi megrendelése van, s itt a létszámot 350 főre tervezik emelni.

A kármii üzem nő meg a legörvedetesebb mértékben. Eddig 60 munkást foglalkoztatott, kibővítése után pedig 210 főre szánják növelni a személyzetét. Termelése javarészt ez az üzem Angliába szállítja, Marks and Spencer áruházaknak.

Az üzemek kibővítéséhez szükséges tőkét a tőzsdén fogják felhajtani, dollárhoz kötött kölcsönkötvények kibocsátása révén. Tekintve a textil-szakmában az utóbbi időben tapasztalt pangást és általános létszám-csökkenést, az Áta fellendülésének a híre rendkívül öröndetes.

EXPORTALNAK A CIPŐGYÁRAK

A hazai nagyobb cipőgyárak megkezdik gyártmányaik intenzív kivitelét.

Az utóbbi hónapok során készült felmérések azt bizonyítják, hogy cipőgyáraink mind minőség, mind pedig versenyképes árak tekintetében sikerrel képesek bármelyik európai ország cipőiparával megmérkőzni. Ennek egyetlen nehézsége az, hogy gyáraink általában kicsinyek, s külön-külön képtelenek lennének a külföldi nagy áruház-hálózatok hatalmas rendeléseit időben kivitelezni. Ezek a hálózatok hajlamosak arra, hogy megrendeléseiket Izraelnek juttassák, de csak abban az esetben, ha cipőgyártó iparunk szavatolja egész éven át a rendszeres szállítást.

Cipőgyáraink most ennek az érdekében szervezkednek, hogy együttműködve képesek legyenek a föltehetően megszereshető rendeléseket nagy mennyiségek esetében is zavartalanul legyártani. Új közös eladási szervezetük azzal kezdti a tevékenységét, hogy mozgó kiállítás szervez és a hazai cipőket sorra, Európa minden nagyobb kereskedelmi központjában bemutatja.

MILLIÁRDOS BERUHÁZÁSOK A GYÓGYSZERIPARBAN

Az izraeli gyógyszeripar tízmillió dollárt, azaz több mint egy-milliárd fontot fektet be az idén kutatás és fejlesztési munkálataiba — közli Jigál Ehrlich, a kereskedelmi és iparügyi miniszter-

rium vegyi osztályának a vezetője.

Ebből a jelentős összegből 5.5 millió dollárt új gyógyszerek kifejlesztésére fordítanak, 4.5 millió dollárt pedig biológiai és biokémiai kutatásokra, elsősorban az Interpheron előállítására érdekében, valamint többirányú genetikai kutatásra.

Gyógyszeriparunk a tavalyi év során 30 millió dollár értékben exportált hazai gyártmányú gyógyszereket, míg a behozatalunk — a nyersanyagoktól eltekintve — 33 millió dollárra rugott. Epp a behozatal csökkentése érdekében ruházzunk most be ily jelentős summákat a hazai kutatások felélesztésére.

Itt említjük meg, hogy az utóbbi napokban a francia gyógyszeripar nyolc legnagyobb üzemének képviselőiből álló küldöttség látogatta végig hazánk jelentősebb gyógyszergyárait, annak a lehetőségét latolgatva, hogy a két ország gyógyszerüzemei közös kutatási és fejlesztési projektumokban működjen együtt.

HIDRAULIKUS MOTOROK GYÁRA MICPE RAMONBAN

Micpe Ramonban a közeljövőben új, a maga nemében első üzem létesül „Lewin Hidraulica” név alatt hidraulikus motorok gyártására.

A gyárat közösen alapítják nyugatnémet és izraeli vállalkozók: a nyugatnémetek szaktudást és tőkét fektetnek a közös vállalkozásba. Az első motorok 1982 folyamán készülnek el és a zömét Európába és Északamerikába exportálja majd az új üzem, de szállít majd a hazai honvédelmi iparuk és más üzemeknek is.

Az új gyár 2400 négyzetméteres telken épül és kezdetben 35 micpe-ramonit alkalmaz, de mivel teljesen elkészül, 350 mérnököt, technikusot és munkást foglalkoztat majd.

GYORSASÁG NEM ÖRDÖNGÖSSÉG

Az izraeli A. C. Bernovitz cég megkapta az Egyesült Államokban több száz lakáségség építkezesi engedélyt. Ez maga még nem lenne meglepő: a különös dologban az, hogy az engedélyeket kerek 20 nappal a tervek benyújtása után kapták meg, holott nálunk, Izraelben többnyire két év, ha nem több telik el a megkezdés és az engedély kibocsátása között.

A cég meglepett vezetői gratuláltak a gyors munkához ameri-

kai megbízottjuknak, mire az közölte, hogy ez ott nem különösebb csúcsteljesítmény: az Egyesült Államok legtöbb törvényhatósága megkezdés után számított 3-8 héten belül kiadja az építkezési engedélyeket.

Az izraeli építkezési vállalkozók egyesülete már évek óta tiltakozik az izraeli bürokrácia huzavonái ellen, ami miatt nemcsak, hogy minden építkezés 2 évvel tovább tart a kelleténél, hanem még a vállalkozók tömördek idejét és munkáját is erősen igénybe veszi, mert az átlagos két év alatt tucatnyi hivatalban kell kilincselniük, várakozniuk és vitatkozniuk. Az egyesület elnöke, David Stern Kneszet-tag most már a hazai bürokrácia elleni harcban az amerikai jópéldára is hivatkozik.

Egyébként a Bernovitz cég már meg is kezdte a floridai Orlando városában több száz lakás felhúzását, amit helybéli munkások végeznek, de Izraelből küldött munkavezetőkkel, akik innen viszik a gépi felszerelések egy részét is.

A TÁHÁL AMERIKAI MEGBIZATASAI

Az állami kézben lévő „Táhál” vízellátó az utóbbi időben magáncégekhez is méltó elevenség get igyekszik kibővíteni működési területét és több versenypályázatot nyert meg külföldön, megkezdte a különböző ipari, mezőgazdasági és vízellátási vagy öntözési projektumok kivitelezését.

Együttműködött az intézmény Saul Eisenberggel, az ismert izraeli pénzmágnással is, és neki köszönhetőleg kapott most meg egy nagy projektumot: indián rezervátumokat épít az Egyesült Államokban. Ugyancsak az Eisenberg konzern révén jutott nagy munkálatokhoz Haitiben, a Fülöp-szigeteken ott is a mezőgazdasági és ipari fejlesztés terén.

Versenypályázaton nyerte el a Táhál a panamai állam megbízását: ott egy két és fél millió dolláros öntözési terv kidolgozása lesz a feladata. Hasonló munkálatról tárgyalt Ecuadorral is, ahol a projektum értéke 3 millió dollárra rug.

A napokban tért haza délamerikai államokban tett körútjáról Arje Giszin a Táhál vezérigazgatója és közölte, hogy mivel a Táhál hazai forgalma csökkent, az intézmény külföldi megbízások révén igyekszik kibővíteni működési lehetőségeit, egyelőre igen szép sikerrel.

DEBREEN ÉS VIDEKE

mártírjainak 37-ik árkaráját

július 12-én (Támuz 10), d.u. 5 órakor tartjuk Tel Avivban, Káplán u. 10, a Bné Brit termében.
Teremnyitás d.u. 4 órakor. — Autóbuszok: 11, 19, 28.

A HÉTEN AZ ÁRUKÉSZLETBŐL

SZEKRÉNYEK

4 ajtós — kétemeletes

4000 sekel

dupla ágyak matracca

2300 sekel

„SEM” butor, Bugrasov 26, a pincében,

Tel: 03-280493.

»Második Bné Brák«

épül Somronban

A maga nemében egyedülálló jellegű települési ünnepség színhelye volt a napokban az egyik somroni dombtető. Vallásos férfiak és nők érkeztek az ország minden részéből, köztük rabbik, jesiva-vezetők. Külön sorokoztak fel a nők és külön a férfiak, amikor a zászlókkal díszített térségen megkezdődött az ünnepség, melyen magasrangú politikai vezetők is résztvettek. Vallásos lakosságú város alapításáról van szó, melynek neve Imánuel lesz. A cél az, hogy lakást, illetve lakóhelyet biztosítsanak olyan szigorúan vallásos családok részére, akik nem hajlandók bármilyen környezetben élni és mindegy „második Bné Brákot” akarnak maguknak felépíteni.

Az alapötlet abból fejlődött ki, hogy izraeli befektetők földterületeket vásároltak Somronban ebben a részében. A magán-befektetők által megvásárolt földterületek mellett állami földek húzódnak, így nem volt szükség semmiféle kisajátításhoz ahhoz, hogy itt zsidó települést létesítsenek. A települők csoportját a 29 éves Morecháj Zisser szervezte meg. Zisser a Bár Ilán egyetem végzettje, jól ismeri a hozzá hasonló fiatal emberek lakás-problémáit, amely főleg a vallásos réteget érinti, mert nem akar „profán” környezetben élni. Az ifjak csoportja talált külföldi befektetőket is, akik hajlandók voltak bekapcsolódni a tervbe, így egy gazdag angliai vallásos zsidó, valamint amerikai és kanadai befektetőket, valamennyien vallásosak.

Amikor megvolt a szükséges pénz és a hivatalos jóváhagyás, megkezdtek a tervek kidolgozását. A program három hónap alatt készült el. Tervezői hangsúlyozták, hogy modern stílusú, 6000 lakást és villát magában foglaló várost akarnak létesíteni. A villák 3, 4, 5 szobásak lesznek, belső udvarral, megfelelő parkolóhellyel. Természetesen elkészültek a középületek tervei is. A belső közlekedést maximális biztonsági szempontok, valamint a zajártalom és légszennyeződés minimálásra csökkentése szempontjainak figyelembe vételével tervezték ki. Az első fázisban 1700 lakás készül el és az építkezés már a közel napokban megkezdik. Az első 500 lakás mintegy másfél év múlva készül el. Több száz család, amely már felrakozott, 5000 sekellet fizetett le jelentkezési díjként és később beleszámítják a lakás árába. A lakások egységként összesen 4-500 ezer sekelbe kerülnek.

Valamennyi jelentkező család aláírt egy nyilatkozatot: a jelentkezők tisztában vannak azval, hogy olyan helységebe költöznek, ahol szigorúan vallásos életmódot kell folytatniuk.

GLÜCK

az ismert szakember

TAPETA — P.V.C.

ragasztás

NAGY VALÁSZTEK.

RAMAT-GAN,

RECHOV HAROE 7,

TELEFON: 720807

A hazaárulással és kémkedéssel vádolt rabbi

II.

Reb Jehuda Léb Szegálnak Snéur Zálmán apósának, kiterjedt üzleteinek hála, jó kapcsolatai voltak magasrangú köztisztviselőkkel s a vidék tehető földbirtokosaival. Egy eset következtében híre kelt a nemesség és a kormányzósági főhivatalnokok köreiben, hogy Snéur Zálmán a természet titkainak nagy ismerője. Vitebszk kormányzójának, Sakszinszki hercegnek a birtokán, a kastélyt körülvevő hatalmas park közepén, napóra állott, ami most egészerre csak elromlott: a nap bizonyos óráiban, kivált dél utánonként, nem mutatta az időt. A herceg tudósokat, híres professzorokat hozatott, főként Franciaországból, de hasztalan, senki sem volt képes a rejtélyt megfejteni. A herceg Szegálhoz fordult, mert hallott ennek tehetséges vejről. S kérte, vizsgálja az meg, mitől romolhatott el a napóra.

Meghívta a birtokra az apóst és a vejt, de az utóbbi kezdetben vonakodott menni, böleseinke ama mondására hivatkozva, hogy „Ne lépj kapcsolatba a hatóságokkal”. Ma az órájukat javíttatják, holnap más ügyek lesznek, mindez elvonja az embert a Tórától. Csak hosszas unszolás árán állott rá az útra.

Amikor apósa kíséretében Snéur Zálmán a birtokra érkezett, nem volt hajlandó lengyelül beszélni, bár jól bírta a nyelvet: jiddisül beszélt, s apósa tolmácsolt. Miután jónéhányszor megvizsgálta az órát, akkor is, amikor működött, de délután 2 és 5 között is, amikor nem, kijelentette, hogy erről a Talmud a Peszachim traktátus 94-ik oldalán tesz említést: a közelben alighanem magas hegy emelkedik, azon a fák az utóbbi pár évben magasra nőttek, s a napot amely a délelőn akadálytalanul süt, legfeljebb felhőkön kell áttörnie a délutáni órákban, amikor a sugarak ferde szögben esnek a földre, valami eltakarja, alkalmasint azok a fák.

A herceg elismeréssel hallgatta végig a fiatalembert, s elhatározta, kiküldi egy emberet, állapítsa meg, van-e magas hegy a mondott irányban s valóban magas fák állanak-e ott a napsugarak útjában. De történetesen a birtokon tartózkodott Marseille professzor, a francia tudományos akadémia elnöke, aki hallván a zsidó fiatalember véleményét, eszefótt üzött belőle: „Ezek a zsidócskák azt hiszik, hogy a Talmudból mindent megtanultak. Zé lig, az orvos a Talmud alapján gyógyítja betegeit. Báruch, a kérész a Talmud alapján kapálja az ágyast, Zangvill, az alkusz meg a Talmud alapján csapja be a környék földbirtokosait. Aztán előáll ez a bócher, s ez is a Talmud alapján számítja ki, hogyan s merről éri a nap sugara a napórát...”

Ezeket hallván Snéur Zálmán, nem törődött a gunnyal, hanem nyugodtan felelte: „Csodákat tesz a fejze, elmetszi a tudományukkal kérdőket.”

„Ezt a mondást is a Talmudokból tanultad?” — kérdezte a francia professor.

„Dehogya — felelte emez — a mondás Gálénuszról, a görög bölesteől származik, ő alkalmazta a tudományunk kérdőkre, akik nem ütnek meg a kellő mértéket...”

A MÉRNÖKI REJTÉLY MEGFEJTÉSE

Az apóst nagyon bántotta a professor gunnyolódása, s mihielyt ha

zaérkezett, megtanácskozta a dolgot egynéhány nemzsidó ismerősével. Ezek vállalták, hogy oda utaznak a Snéur Zálmán megjelölt helyre, s megnézik, mi ott a helyzet. El is mentek, s konstatták amit Snéur Zálmán megmondott: magas hegyet, rajta magas fákkal, amelyek útját állják a napsugaraknak. Azon nyomban kivágatták a fákat, pár nap mul tán pedig már jelentette is az intézó a hercegnek, hogy a napóra rendben mutatja az időt a déli órákban is, amikor eddig „sztrájkolt”.

Nagy volt az eset visszhangja. A kormányzóság akadémiájának az elnöke meghallotta a napóra történetét, s elhatározta, hogy itt az ideje megfejteni egy fizikai rejtélyt, amit ő ifjúkora óta ismert, de amit azóta sem voltak képesek megfejteni. Lement hát Vitebszkbe, s arra kérte a város vezetőjét, hozza őt össze a tanult zsidó fiatalemberrel, Segál vejével, szeretné a nehéz feladatot véle megtanácskozni. Snéur Zálmán ezt hallván megüzente, hogy nem akarja a neves, idős professzort fárasztani, majd ő felkeresi.

Marseille, a francia professor meghallván, hogy kollegája egyenesen azért jött le Vitebszkbe, hogy Snéur Zálmánat meghallgassa, hevesen tiltakozott „a tudomány eme lebecsülése” ellen: hogyan lehet ilyesemben ahhoz fordulni, aki teljesen járatlan a tudományokban, minden tudását a Talmudból meríti... Az idős professor azonban maga is francia ember, de-Langier volt a neve — tudta, hogy kollegája közismert zsidógyűlölő, ezért nem törődött a tiszsurásai-val, hanem összeült reb Szegál vejével, előadta a kérdést, lengyelül, s még írásban is elterjesztette franciául. Snéur Zálmán tanulmányozta a fejtörő problémát, majd pár nap mul tán, amikor az idős tudós őt apósa házában felkereste, írásban adta neki át a megoldást — ezt franciára Mose Men-

del, reb Szegál könyvelője fordította. A professor elragadtatással olvasta a megfejtést és ismerősei körében sűrűn magasztalta Snéur Zálmánat. Ez nagyban emelte Snéur Zálmán tekintélyét kormányzósági körökben és megkönnyítette a földművelésben elhelyezkedett zsidók érdekében végzett tevékenységét.

Ugy látszik, a francia professor megvető szavai mélyen a lelkébe vésődtek, az sem lehetetlen, hogy ettől fogva ismerte fel még világosabban a vesztélyt, amely ősi zsidó szellemet a „felvilágosodott” francia kultúra felől fenyegeti. Innen eredt talán az is, hogy oly hevesen ellenzte a nagy francia forradalom eszméit és gyűlölte Napoleont, aki rátört Oroszországra.

HOSSZU AZ UT MEZERICSIG

Amikor Snéur Zálmán 18 éves lett, már jártas volt az egész Talmudban és a régi meg kesei magyarázatokban, döntésekben. Városa tanult emberei nagy megbecsüléssel vézték, ő pedig talmud tudós fiatalokból kis kört gyűjtött maga köré. Magatartását azonban épp apósa házában, feleségének a rokonai kifogásolták, nem tetszett nekik, hogy annyira elmélyült a kabalában és oly hosszsan imádkozik. Odáig jutott ez, hogy egyesek már vállásra akarták rábíri a feleségét, őt meg egyre gyötörték, hogy térjen le erről az útról. Megesett, hogy nem látták el gyertyával s ő kénytelen volt éjszanként holdvilágnál tanulni, a jeges téli esteken meg fütelen szobában fagyoskodni, még az élelméről sem gondoskodtak. Ekkor elhatározta, hogy elhagyja apósa házát, s korának valamelyik Tóra-művelő szellemi központja felé veszi útját.

Huszéves fejjel választott előt állott: merre tartson, hol készüdjön fel a néki rendelt vezetésű tisztre. Azokban az időkben két híres központja volt a

Tóraban búvárkodóknak: az egyik Vilna, Litvánia fővárosa, ahol a Gáon Rabbi Élijáhu (GRÁ) köré csoportosultak a kor tudósai, a másik pedig Mezerics, Rabbi Dov Beer, a másigid székhelye, a Báál Sémtovejles tanítványai és követője, a fiatal chászid mozgalom vezetője. Nem volt könnyű a döntés, mert Mezerics mind földrajzi, mind pedig szellemi szempontból messze esett tőle. Snéur Zálmán mégis Mezerics mellett döntött, úgy gondolván, hogy Talmudot tanult már valamenynyit, de azt még nem tanulta meg, hogyan kell imádkozni, jobb lesz hát neki Mezericsben. Apósa ezt hevesen ellenzte, sőt azt mondogta, ha kitart az elhatározása mellett anyagilag sem támogatja többé.

Sterne, a felesége azonban melléje állott, s mint egyor Rachel, Rabbi Ákiva életpárja, támogatja és bátorította. Szerzett neki annyi pénzt, amennyiből kocsi-lovat vehetett (mert a hozomány azokra a zsidó családokra ment el, amelyek háttal fordítottak a házaló és kiskereskedelemnek, hogy földművelésre adják magukat), s elindult Mezerics felé fivére, reb Jehuda Léb társaságában. Kévszel az indulás után, valahol Orsa városa közelében kidőlt a ló. Snéur Zálmán csak ekkor tudta meg, hogy az öccse felesége beleegyezése nélkül indult vele utnak, hát ő hazaküldte, maga pedig gyalogszerrel vágott neki Mezerics felé.

Első találkozás a mezericsi mágid „udvarával” nem éppen lelkesítő volt. Azt tapasztalta, hogy a mágid és tanítványai igen sok időt áldoznak az imádkozásra s ennek előkészületeire, s ez igen furcsán elidegenítően hatott rá, aki oly kötött időbeosztáshoz szokta magát, a folytonos Tóra-tanulásra. A maga részéről a mágid semmi erőfeszítést nem tett, hogy őt az itteni élettel megbarátkoztassa. Mesélik, hogy Snéur Zálmán, még mielőtt Mezericsbe érkezett volna, kijelentette volt, hogy ha hall ut újszerű gondolatokat, ottmarad tanulni, ha nem — továbbáll.

Igy aztán eltökte, hogy elhagyja Mezericset. Már úton volt, amikor eszébe ötlött, hogy valamit a tanházban felejtett, visszafordult hát érte. A kiüszöbről meghallotta a mágid éleseszű fejtegetéseit egy vizsgálatra életbette állattudó kapcsán. Megkapta őt a fejtegetés sokoldalúsága — és maradt.

(Folytatjuk)

A kibuci mozgalom és vallásos hagyományaink

Irta: ROSSSEL MORDECHAJ

A valláshoz és a hagyományokhoz való viszonyulás kérdése alig kerül le a kibuci mozgalom napirendjéről. Különösen a második és harmadik nemzedék tagjait és nevelőit foglalkoztatja a téma, azokat akiket nyugtalanít a gyökerek hiánya. Azoknak akik ugyan itt e földön születtek, mégis az évtizedek óta folyó in doktrináció következtében, csak kávéskanálnyi nyújtottak a zsidóság valódi szellemi kincséről, nehogy „elromoljanak” istenments, nehogy megperzselle őket a vallás és hagyomány szeretete.

Nem az volt a baj, hogy szocializmusra tanították az ifjúságot, hanem az, hogy eltagadták előle a tényt, hogy a zsidóság világszemlélete, amely a prófétákban és a Tóra erkölcsi tanításaiiban gyökerezik, nem ellenkezik a szocializmussal. Az alapító nemzedék csak úgy látta teljesnek a nemzeti forradalmat, ha annak oltárán feláldozza a zsidó vallást, a hagyományt; mindazt, ami fenntartója volt és maradt a zsidó népeknek.

Szinte erőszakos agresszivitással akarták kigyomlálni mindent, ami vallásra emlékeztet, hogy biztosíthassák a nemzetközi szocializmussal párosult zsidó nemzeti gondolat győzelmét. Alig múlt el néhány évtized és a kísérlet megbukott. Az ebben a szellemen nevelt ifjúság se nem szocia lista, se nem vallásos, nemzeti motivációja is sok kívánnivalót hagy.

A kibuci fiatalság jelentős része maga is érzi a helyzet fonák ságát és nem egy esetben történi kísérlet annak megváltoztatására. Vannak kibucii fiatalok, akik arra a meggyőződésre jutnak, hogy radikális módon változtatnak ezen az állapoton: elhagyják a kibucot, jövésükben mennek, ahol szinte békésülve igyekeznek pótolni mindazt, amit mevszontak tőlük. Ezek a „mesterek” olyan mély meggyőződéssel vannak vallásos zsidókká, hogy az messiás tulszárnyalva a vallásosságban született és nevelkedett emberek hívóíát. Ezek nersze elszigetelt, rendhagyó esetek.

Vannak olyanok — és nem kis számban — akik nem jutnak el ilyen radikális megoldáshoz, de igyekeznek, a maguk módján, változtatni a jelenlegi helyzeten. Nem távoznak el a kibucból, nem is válnak „bálélj tsuvá”-vá, hanem szerény és mérsékelt eszközökkel kísérlik meg közelebb hozni a fiataliságot a zsidó hagyományokhoz; azokhoz a rétegekhez, amelyeknek a létezéséről kevesebbet tud, mint az eszkimókról, vagy a hindukról.

Ez történt legutóbb a Kfár Házsi kibucban is, amikor az egyik tanító elhatározta, hogy meghívja a kibuc szomszédságában, a Chácor-ban élő chászidok kis csoportját, mondják el a gyerekeknek, mi a chászidizmus, hogyan élnek, mi a különbség közöttük és mások között stb.

Persze, hogy akadt a kibuc tagjai között egy harcos ateista, aki óvat emelt a fiatal tanítóval szemben.

„merénylete” ellen, hogy „chászid fanatizmussal és középkori babonákkal telítse a gyerekek fejét...”

A tanító dicséretes nyugalmal igyekszik megmagyarázni tetteinek okát:

„...Fontosnak tartom megmagyarázni tanítványaimnak olyan fontos fogalmakat, amelyekre tanítóim és szüleim nem tanítottak meg. Ezekkel a fogalmakkal minden zsidónak tisztában kell lennie, függetlenül attól, hogy azok szellemében kíván élni, vagy sem. Vagy gondoljátok, hogy felesleges megismertetni gyermekeinkkel azokat az értékeket, amelyekért őseink képesek voltak mártírsorsot vállalni? Igaz — folytatja okos és érdekes fejtegetését a fiatal tanító — mi zsidó országban élünk, anélkül, hogy tartanunk kelle ne az asszimiláció veszélyétől, de ez a valóság mindössze 34 éves. Ki jogosított fel bennünket, hogy elveszünk sok évezredes vallási hagyományt, anélkül, hogy azt akár tanításra érdemesnek tartanánk?”

„...Mi fennen hirdetjük az integráció szükségességét a nevelésben és ezért azon vagyunk, hogy tanítványaink megismerjék a nép minden rejtését. Hát a gurl chászidok idegen test ebben az országban? Ők kevésbé zsidók, mint mi? Ne tartson senki attól, hogy a heti egy óra chászidizmus leckéi miatt akad majd tanítvány, aki fanatikusvá válik. Ezzel szemben fontos, hogy tudjanak a chászidizmusról, megismerkedjenek az imákkal, az ünnepek tartalmával, tudják, mi a péntekesti „Sólem álechem” éneklet eredete és mi a ros-hásáná és jom-kippur.”

Erdekes és fontos az ilyen jellegű kérdések nyilvános megvitatása most, mert a kérdés ilyen vagy más formában, szorosan hozzátartozik nemzedékünk szellemi areáljának kialakításához. Milyen zsidó nép fog kialakulni ebben az országban? Olyan, amelynek gyökerei hatvan, hetven évek, amelyek nedűjüket csak Herzl és Mose Hess cionizmusából szívják, vagy pedig olyan nép, amely szerves folytatja a sokezer éves zsidó múltat? Nem eszunan történelmi, de szellemi és vallási szempontból is? Fontos annak a felismerése, hogy a mély gyökerek nélküli zsidóság, nem zsidóság. Aki kívánja, hogy a zsidó nép fennmaradjon és a maga sajátos értékeinek a hordozója legyen, annak ügyelnie kell arra, hogy a folytonosság láncra ne szakadjon meg. Ez nem csak vallási kérdés, ahogy azt sokan gondolják, hanem egyben nemzeti létkérdés is.

A kibucii mozgalomban észlelhető új szelek biztató jelei annak, hogy ezek a gondolkodó, a népsorsát és jövőjét felelő fiatalok megtalálják előbb-utóbb a zsidóság felé vezető utat.

Talán nem utópia hinni abban, hogy az a kibucii mozgalom, mely hordozója, megvalósítója volt nemzeti forradalmunknak, valóság idején megtalálja majd módját szellemi megújulásunknak, a régi gyökerek és az új hajtás sok szerencsés szintézise által.

SÁJIS INBÁR

MINDENFÉLE MÁRVÁNY ÉS GRANIT

KONYHAKBA ÉS FÜRDŐSZOBÁKBA, TEMPLOMOKBA ÉS IMÁHÁZÁKBA minden árnyalatban és színben, nagyban és kicsinyben. Speciális engedmények vállalkozóknak. Speciális engedmények Tóra-tanulóknak.

B.B., Slomo Hámelech u. 7 (az új Pengot-val szemben) Tel. 76 20 11 — 77 49 61

KÜLDJÖN

VÁMMENTES IKKA AJÁNDÉKUTALVÁNYT

MAGYARORSZÁGI ROKONAINAK ÉS BARÁTAINAK

Megrendelshelyek:

- Haifaiak figyelem, Hácóhén úr szabadságáról visszatért, megrendeléseket elfogad a HOH helyiségében, Pevsner 2, naponta (péntek kivételével) d. e. 9—11-ig. Tel.: 667435. Lakás tel.: 88824.
- JERUZSÁLEM: Jeruzsálem könyvtár, Jávee utca 2. Tel. 02-233369. Üzleti órák: 9—1-ig és 4—6-ig. Kedden délután zárva. — TUZEX bonok is kaphatók.
- TEL-AVIV: Hadash könyvüzlet, Nesz Ciona utca 4. (Bejárat az utcába a Ben Jehuda 7-es számnál). Tel. 659684. — Az üzlet reggel 9-től este 7-ig nyitva megszákítás nélkül. Pénteken déli 1 óráig.
- Levelezés kizárólag: EGGED MIRIAM, 62160 Tel Aviv P.O.B. 26116

IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség MAGYARORSZÁGRA. Sírpolások is befizethetők a budapesti zsidó temetőben.

TUZEX ajándékbonok kaphatók Csehszlovákiába való küldésre.

Leszállított áru repülőutazások

EUROPA * AMERIKA TÁVOLKELET —

CANAANTOURS

Tel-Aviv, Ben-Jehuda 113. Tel. 229125 — 238229. Mi többet adunk a jegyért. Beszélünk magyarul.

ÜZLET • TURISZTIKA • ÜDÜLÉS • ROKONLÁTOGATÁS

Bármilyen utazási tervével forduljon bizalommal

CITOUR

UTAZÁSI IRODA

Tel-Aviv, Brenner 2 (Allenby-sarok) Tel. 28-59-59, 28-17-55 (Szerdán délután zárva)

Beszélünk magyarul

„MAGDA” fogászati laboratórium

Protézisok sürgős javítása fél óra alatt — Nyugdíjasoknak 25% engedmény.

TEL-AVIV, BAUMBER 27

Nem csak ők láthatnak minket — Aki nem késte le az auschwitzi gyorsot mi is láthatjuk őket

Irta: BARKAY ZSÉV

Pontosan egy héttel ezelőtt, a múlt pénteken, háborzongató cikket olvastam az egyik heber reggeli lapban arról, hogy milyen lesújtó kepet festenek rólunk Angliában, ahol a hírvételező közök egymással versengenek, hogy melyikük tudja visszatérszoob formában bealutani Izráelt.

A BBC, például, három részből álló programot sugározott „Izrael beiso hejzeteröl 33 évvel megala kulása után”. A sorozat ismertette mindazt, ami rossz Izráelben, bemutatott egy belső elientétektől, gazdasági problémáktól, erőszak-cselekményektől szenvedő társadalmat: a vallások és nem-vallások; a szefárdok és áskénázok; a jobb- és baloldal; a szegények és a gazdagok közötti ellentét, mindent évi 150 százalékos infláció mellett, amikor, az egész dolog oda tendát, hogy vajon Izrael, a zsidó ország, ilyen körülmények között képes lesz-e fennmaradni?

Mindehöz hozzájárultak még az angol televízió híradásai, az izraeli választási kampányról, ahol előszeretettel domborították ki a Likud naggyüléseit a „Begin-Begin” kiáltásokkal, amikor a riporter el nem mulasztotta megjegyezni „hogy ehhez hasonlót csak a chomeinista Iránban láthatunk”.

Saját hazájában, a boldog, békes, de főleg demokratikus Albionban nyilván nem... Hiszen ilyesmi ott nem fordulhat elő... S ha a tárgyilagosságáról és korrektségéről ismert BBC így lát bennünket akkor nyilván hinni lehet neki...

Habár, igaz, a BBC meglehetősen szelektív objektivitásáról alkalmam volt első kézből meggyőződni: Egy ismerősöm, angol olá, állandó BBC-hallgató, elmesélte, hogy a BBC pár hete ismertette egy anglikán lelkész leírását izraeli látogatásáról. A leírás politikamentes és tárgyilagosa volt, azonban Izraelt következetesen — „Palesztinának nevezte. Ismerősöm nem volt rest és írt a BBC-nek: — Hogyan? A BBC szerkesztősége nem tudja, 1981-ben, hogy azok a helyek, amelyek a lelkész leírásában megemlít, Izráelben vannak és nem „Palesztinában”?

A BBC udvarias levélben válaszolt, elnézést kért, persze, hogy tudják, hogy nem Palesztina, hanem Izrael, sajnálatos tévedés történt, beismerik.

De a helviregiztást nem suárolta a műsorban, amire pedig mód és lehetőség van, s ahogy van más hasonló esetekben tette is!

Visszatérve a fentebb említett cikkre s az abban foelaltakra, a dolog eléggé lehangozt, annál is inkább, mert hiszen világos, hogy az ismertettét állásfoglalás, vealünk kapcsolatosan, nem csak Angliára, hanem egész Európára, s bizonyos mértékig az Egyesült Államokra is vonatkozik. Így látunk minket.

Vagy talán — így akarnak látni?!

Nem, mintha az említett tények, mint olyanok, nem felelnek meg a valóságnak: nem mintha minket is nem aggasztanának épp eléggé: nem mintha mi magunk is nem látunk elég súlyosnak helyzetünket — és mégis: az egésznek a tendenciája, beállítottsága valahog feléleszt a gyanút: nincs itt valami tulzát vagy éppenséggel szándékosság? Mindez csak nálunk van? Csak ránk jellemző? Csak mi vagyunk

elitélendők? S ime, még akkor, mult péntek este kitörték a zavargások a nyugat-londoni Southall negyedben, majd másnap és harmadnap folytatódott a liverpooli Toxtethben. Csúnya zavargások: faji alapon, súlyos és komplikált társadalmi háttérrel.

Southallban a neonáci beállítottságú „borotváltfejúek” megtámadták a helyi, szines, ázsiai származású lakosságot, melynek ifjai védekeztek. Gyűjtőpalackokkal, kövekkel, vasdorongokkal folyt a harc, amikor a sebesültek zöme, a híres angol rendőrök, a törvény és a demokrácia örei közül kerültek ki.

A „borotváltfejúekről” tudjuk, ugye, hogy a multban főleg csak a labdarugómérkőzéseken, a pályák körül randaliroztak, az utóbbi időben tértek át „a politikai sikkra” — a szélsőjobboldali Nemzeti Front égisze alatt.

Liverpoolban a szinesek voltak a kezdeményezők: egyenesen a rendőröket támadták meg, torlaszokat emeltek, s aztán jött a köés gyűjtőpalack zápor, majd — a fosztogatás.

A rendőrség nem tudott urrá lenni a helyzeten — kétszáz rendőr sebesült meg.

„Nem hittük volna, hogy a mi országunkban ilyen megeshetik” — mondta megdöbbenet Margarett Thatcher miniszterelnök.

Ugy. Pedig megtörtént — és ki tudja még mi történhet meg, amit nem hitték volna?!

Pedig Anglia nem 33 éve létezik, mint Izrael, hanem valamivel régebben.

De azért társadalmi - gazdasági és egyéb problémái neki sem hiányoznak.

Ott nincs ugyan évi 150 százalékos infláció, viszont van hárommillió munkanélküli.

Ott nincs Agudát Jiszráél és

Naturé Kártá, sábeszi kódobálás — de vannak katolikus írek és anglikán angolok. S ott nem annyira köveket, mint amennyire benzinespalackokat és bombákat dobálnak.

Ott nincsenek szefárdok és áskénázok, ott nincs szórványok egybegyűjtése, de vannak helyi lakosok és a széthullt gyarmatbirodalomból hivatlanul bevándorolt ázsiaiak és afrikaik.

Vajon mit szól a derék angol polgár ahhoz, hogy az egykori lenézett és megvetett bennszülöttek, a „natives” megjelennek London utcáin és jogaikat követelik?!

Nem akarok persze analógiát teremteni Izrael és Anglia között. De azért úgy vélem, a fentiek alapján és kihangsúlyozásával, lehetne egész ügyes kis televízió dokumentumfilm sorozatot készíteni Anglia mai helyzetéről is.

S ahogyan, izraeli vonatkozásban, mutatni lehetett például a felhevült tömeget, amint „Begin, Begin” kiáltásokat hallat, — ugyanúgy mutatni lehetne a „borotváltfejúeket”, amint náci karlendítéssel köszöntik egymást. S a riporter hozzáfűzhetné hogy ilyet utóljára csak a náci Németországban lehetett látni. Ez is tény ugyanis.

...Az utóbbi időben egyre jobban aggaszt mindannyiunkat elszigeteltségünk, „rossz hírünk” — a nagyvilágban. Barátaink, jóakaróink azt tanácsolják vegyük számba hogyan látnak minket kívülről. Nagyon helyes. Vegyük.

De ugyanakkor jögnak van ahhoz is, hogy elemezzük, milyen mértékben élethű a rólunk alkotott kép s hogyan viszonyul mások helyzetéhez — s megpróbáljunk, ugyanilyen eszközökkel, másokról alkotni képet. Ez szükseges ahhoz, hogy megtaláljuk egyensúlyunkat — ne bagatellizáljuk el helyzetünket — de defetizmus áldozataivá se váljunk.

VISSZAPILLANTÓ TUKÖR

Irta: BENEDEK PÁL

Nos, nyugati multja miatt néhány évet egy instenhátamegetti faluban, Adácson töltött, majd visszajött Budapestre, de nem dolgozhatott, hanem a kávéházban mulattatta a barátait. Egy-egy anekdótája ellenében mindig meghívták ebédre, vacsorára, vagy egy dupla presszóra.

Kitalálta, hogy elképzelt táviratokat küld különböző személyiségeknek, azok elmondásával enyhített a feszültségen. Egyik távirata így hangzott:

„Joszif Viszarionovics Sztálin, Moszkva, Kreml. Rendszer nem vált be, Királyhegyi, Budapest.”

KIT ISMERNEK TÖBBEN?

Kedvenc történetei egyike volt, hogy fiatal, ismeretlen író korában jó barátságba került Karinthy Frigyesseel és Hunyady Sándorral, akik állandóan azon vitatkoztak, melyikük a népszerűbb ember. Egyszer — a Dohány utcában sétálva — Karinthy a fejéhez kapott:

— Ime, a megoldás. Itt van velünk a kis Királyhegyi. Őt a kutya sem ismeri, tehát ő kérdezze meg az első szembe jövő embert, hogy melyikünk ismerős a számára.

Királyhegyi vállalta a megbízást. Jött szembe az első ember, máris megszólította:

— Jónapot kívánok. Ugyan, mondja már meg, hogy e két úr közül melyiket ismeri.

A megszólított férfi megnézte előbb Hunyadyt, aztán Karinthyt és végül így felelt:

— Kedves Királyhegyi úr, én bizony nem ismerem ezt a két pasast...

Kiderült, hogy az illető, derék szabósegéd volt, aki sokáig egy házban lakott Királyhegyiékkel.

Az író londoni korszakában felhívta telefonon G. B. Shaw-t, s interjút kért tőle. Késő délelőtt volt, Shaw nemrég kelt fel, reggelizni akart. Az étkezés unalmát egy interjúval enyhítette. „Ha itt tud lenni fél órán belül, együtt reggelizhetünk!” — mondotta.

Shaw hideg sültet evett piritoskenyérrel.

— Tisztelt uram — mondta neki Királyhegyi —, önnök az a híre, hogy vegetáriánus. Nálunk a marhasült már húsnak számít. Mi erre az ön magyarázata?

MIT JELENT AZ, HOGY VEGETARIANUS?

— Nézze kedves fiatal barátom, én ugyebár húsevő. De azért néha zöldséget és gyümölcsöt is eszik. Én meg vegetáriánus vagyok, de ez még nem jelenti azt, hogy ha kedvem szottyan egy kis marhahúsrá, azt meg kellene vonnom magamtól. Az élet ugyan is rendkívül sokrétűséget követel meg tőlünk...

Hogy történt, hogy nem, Királyhegyi Pál a vézskorszak idején elhagyta őseink hitét és evangélikus lett. Ezt meg is írta, a már említett „Első kétszáz évem” című, 2 év előtt megjelent köny-

vében. Nem sokkal később átrándult Bécsbe, ahol sok kedves olvasója él. Társaságban találkozott Benczur Zeévvel, a Bét Hátfucot bécsi Közeleti Bizottságának főtítkárával, aki rámutatott, hogy az elmúlt évek nem alakították Királyhegyit tősgyökeres protestáns emberré, ezért jó lenne, ha visszatérne a zsidósághoz.

Királyhegyi ráállt és Budapestben bejelentette a hitközséghez címzett levelében, hogy ismét zsidó akar lenni. Néhány hete alkalam volt látni a válaszelevet — dr. Seifert Gézáé, a MIOK főtítkárásszonya írta alá —, amelyben örömmel közli az íróval, hogy kérésének eleget tettek, ismét zsidó lett.

Egy humorista visszatérése a zsidóságra — nem nélküli a humoros elemeket.

Igy történt. Királyhegyi budapesti kávéházban beszélt meg randevut egy neológ rabbival, aki történetesen előbb érkezett a találkozóra. Kalapját és akatáskáját a mellette lévő székre helyezte. Pár perc múlva megérkezett Királyhegyi Pál. Kalap volt a fején. Egy pillanatig gondolkodott, hogyan viselkedjen, majd kitört belőle a humorista. Így szólt:

— Ugyan, nem veszi rossznéven főrabbi úr, ha én kalapban maradok...

Simonyi Magda színésznő és Huba László újságíró kollégám társaságában megátogattam májusban a már nagybeteg humoristát. Ifju felesége ápolta. Az asztalony mintegy 50 évvel túnt fiatalabbnak férjénél. Mint kiderült, valójában ötvenhárom tavasszal látott kevesebbet.

— Palikám — mondtam —, nem gondolod, hogy kicsit sok köztetek a korkülönbség?

NÉMI TAPASZTALAT

— Hallgass rám. Eddig hétszer nősültem, van némi tapasztalatom. Az asszony rendszerint fiatalabb szokott lenni a házasságban. Arra gondoltam, legyen most az egyszer jóval fiatalabb... Aztán megkérdeztem tőle, betegségeit igen súlyosnak látván, hogy miért nem megy kórházba.

— Nem szeretem a kórházat. Tul sok ott a beteg! — mondotta.

Pár hét múlva meghalt. Temetéséről a zsidó hitközség gondoskodott. Ez a visszaemlékezés egy kis követ pótol, amelyet olvasói nevében helyezünk a sirra, egy elképzelt felirat alá: „Alj megvándor, s mosolyogj. Humorista fekszik e sírdomb alatt. Olyan ember, aki soha nem szomorokodott, akármennyire oka volt is arra, csak mások megnevetését tartotta hivatásának. Ezt híven teljesítette. Akit könyveivel a síron túl is megnevetett, az nem ok nélkül áldja az emlékéte.”

— Kedves Királyhegyi úr, én bizony nem ismerem ezt a két pasast...

VAKÁCIÓ!!

Július 25-től augusztus 15-ig! Hozza előbbre vásárlásait és képrendeléseit! Vegye át megjavított fényképezőgépet vagy képeit a vakáció előtt!

★ Szines képek előhívása és nagyítása az ország legnagyobb és legjobb laboratóriumaiban.

★ Nagy választék fényképezőgépekben és kellekekben amatőröknek.

★ Utlevélképek percek alatt! Kedden egész nap zárva!

31. REH HECHALUTZ, HAIFA

ULPÁN AKIBA, NATANJA
A héber nyelv, az izraeli kultúra és az országismeret tanközpontja

KÖZOKTATÁS- ÉS MŰVELŐDÉS-
ÜGYI MINISZTERIUM
Felnőttoktatási osztály

Az ULPÁN-AKIBA

a köztisztviselői felügyelőség irányítási és művelődésügyi szolgálatával karöltve, tanfolyamot rendez

A KÖZTISZTIVISELŐKNEK

a héber és a köznapi arab nyelv elsajátítására, új tanterv keretében, melynek neve:

HÉBER ÉS ARAB-NÉPEK TALÁLKOZÁSA

A tantervben: Intenzív tanulás osztályokra beosztva napi 4-7 órán át, tanuló közösség kiépítése az együttes tanulmányok alapján, az izraeli és a szétszórásban élő zsidók találkozására, zsidó és nemzsidó izraeliek együtt, zsidók és a nagyvilág többi nemzetének tagjai — mindez társasélet, kulturélet, Izrael hagyományai ápolása keretében.

25 NAPOS HÉBER TANFOLYAM

kezdők, haladók és tudásukat tökéletesítők számára, külön osztállyal a szóbeli kiejtés és az írásbeli kifejezés javítására, helyesírási leckék, nyelvtan-kurzus, a héber irodalom és a Tnách tanulmányozása.

KÖZNAPI ARAB KEZDŐKNEK

20 napos, vagy „kávéskanállal” jelisével — 6 napos.

A TANFOLYAMOK KEZDETE:

HÉBER	KÖZNAPI ARAB
1981 július 28	1981 július 6
1981 szeptember 13	1981 augusztus 3
	1981 szeptember 20

A tanfolyamokat az ULPÁN AKIBA internátusában tartjuk, a „Háchof Hájárok” szállóban, Natanján.

BEIRATKOZÁS:
A minisztériumok irányítási felelőségénél, vagy az ULPÁN AKIBANÁL: P.O.B. 256 Natanja-Dárom 42102. telefon: 053-52312/3.

RINGWALD ERVIN (Bázel):

Találkozás

Azt mondják: baj és öröm nem jön egymagában. Ugy látom a meglepetések is sorozatban jönnek. Alig pár napja, hogy régen elfelejtett osztálytársaim meghívtak szülővárosomba értségi találkozónkra, most pedig, ime, a zürichi utcán váratlanul (mert ilyesmire még legszebb álmaimban sem mertem gondolni) egy nekem ismeretlen nek tűnő nő ugrik nyakamba, átölel és megcsókol.

Minék is tagadnám: az ölelés és a csók is kellemesen érint. A nő középmagas, szőkésvörös (vajon mi is lehetett hajának eredeti színe?), kékszemű, negyvenes, karcsú, hosszalábú, jólöltözött (megfigyeléseimet rendszertelenül teszem, tapintatosan, óvatosan, beszélgetésünk közben), egyszerűen megfelel izlésemnek. Legfeljebb az zavar, hogy szakadatlanul beszél (de melyik nő nem teszi ezt?) és nekem nem sikerül szöveghez jutnom. Igaz, monológja közben és beszédéből talán rájöhetek arra, hogy honnan ismerjük egymást és hogy minék köszönhetem a fentebb említett kellemes és intim üdvözlést.

„Oh, drága barátom”, — mondja öhögysége — „Milyen régen nem láttalak, biztosan legalább két évtizede. De alig változtál, legfeljebb kissé teltebb lettél, ami jól áll neked...”

Gondolom: Ugyálszik abba hagyhatom fogyókúrámat. Igaz, legalább három kiló felesleget hordok köröskörül, ott ahol valaha derekam volt, de megengedhetem magamnak, ha ezt egy ilyen csinos nő mondja.

„Öszintén mondom”, — cseveg tovább ismeretlen barát — „még mindig jóképű fiu vagy és megértem magam, hogy valaha annyira szerelmes voltam beléd.”

Nem tudom mit is tegyek, örüljek-e bókjainak, vagy háborodjam fel? Mert mi is az hogy „még mindig”? Alig ötvennyolc leszek az idén, ez a legszebb férfikor, tiszta véletlen volt hogy a multkoriban az a fruska lebácsizott az autóbuzsban. Azonkívül, hogy a nő szerelmes volt belém én is megértem, csak azt sajnálom, hogy én nem tudtam róla. Vagy talán mégis?...

„Milyen szép időt töltöttünk el együtt” — folytatja a nő. — „Gyakran gondolok vissza arra, hogy te voltál egyetlen vigaszom abban a szörnyű nyomorúságban.”

Kissé elszomorodom, de most már komolyan: hogy a fészkes fenébe nem emlékszem vissza erre a nőre, sem a vele töltött szép pillanatokra, amikor mindig azzal büszkélkedtem, hogy milyen jó az emlékezőtehetségem? Talán mégis feledékenyebb leszek, öregszem magam is, jó memoriámmal való büszkélkedés nem egyéb mint lassu elhülyülésemnek szublimálása?

„Te mióta hagytad el az országot?” — kérdi a nő. Mondom: decemberben lesz huszonkét éve. Egykori és jelenkori barátnőm kissé elsodálkodik:

„Nem tévedsz? Hiszen én alig husz éve jöttem el...” Nem, ebben biztos vagyok, decemberben lesz huszonkét éve, pontosan december huszonegyedikén érkeztem meg Bécsbe. Azután meg mi közöm van nekem ahhoz, hogy mikor jött ő el, mi köze van az ő eljövételének az én eljövetelemhez?

„Huszonegy éve annak, hogy még együtt voltunk” — állítja most önagsága — „Ezt biztosan tudom, ezt nem felejttem el soha. Te — egyike voltál a nagy szerelmeknek életemben te voltál a tavasz, a virágzó rét, a holdfény, a napsütés.”

Stb. Nahát. Tulajdonképpen meg kellene kérdezmem, hogyan is hívják, de nevelésem tiltja, hogy egy széplélektől megérdeklődjem nevét és ezzel bevalljam, hogy fogalmam sincs kilétéről: nem bánthatom meg sem a tavaszt, sem a rétet, sem a holdfényt, sem a Svájcban olyan ritka napsütést. Főleg. De mégis erősen zavar az a tudat, hogy nem emlékszem rá, miközben jónéhány, hogy ugy mondtam kisebb szerelemre is visszaemlékezem. Megerőltetem emlékezőtehetségemet, a nő közben csacsog, cseveg, csiripel, csücsörít. S aztán mond valamit, amire felfigyelek.

„S mondd, mi van a kopasz Diamantopollal? S tudsz még valamit arról a kellemetlen zsidóról, akit egy negyedszázada bemutatnál nekem?”

Elnevettem magam: „En vagyok az. Mármint a kellemetlen zsidó.” Búcsú nélkül otthagy, mert szégyelli magát: engem tévesztett össze az egykori nagy szerelmével. Ostoba liba. De most már mindent tudok, emlékszem mindenre, hiába na, jó az emlékezőtehetségem.

Arra gondolok, hogy mégis folytatni kell a fogyókúrámat. Mert ha ez a dög egykori, dundi barátjával hasonlított össze, akkor mai súlyommal valóban nem látzom kövérnek. De a magam egykori súlyához viszonyítva mégis csak le kell adnom három kilót. Elvégre mégis csak sértő, ha kövér emberekkel tévesztenek össze.

VAJON MIT SZÓL EHHEZ MACH SANYÓ?

Az egykori „tótok” sanyaru sorsával is csak egy zsidó néptanító foglalkozott

Néhányszor már volt alkalom értékelnit azt a felbecsülhetetlen tudományos munkát, amit dr. Dömötör Sándor, a Budapestben élő keresztény etnográfus tudós végez a magyar-zsidó mult feltárásában.

Ezúttal is olyan felfedezéssel gazdagította történelmünket, amely nem csupán tudományos értékű, de egyben izgalmas olvasmány is.

Az 1862 márc. 2-án a zalamegyei Vasper községben született Nagy József zsidóiskolai tanítóról van szó.

Nagy József édesapja a vasperi kocsmáros, Grósz Ignác, édesanyja pedig Grünbaum Sarolta volt.

„A kicsi József” írja dr. Dömötör Sándor „szüleiivel, akik hol itt, hol ott béreltek kocsmát, jónéhány környéki kisközséget és falut végiglakott, és így nem alkalomszerűen, hanem gyermekkorától folyamatosan ismerte meg az általa később leírt néprajzi tényeket. Valószínűleg együtt élt adatközlőivel, okosodott, fejlődött az ottani népi-paraszti társadalommal, hiszen a kocsmák voltak a mindennapi élet és az ünnepi alkalmak

szinterei, ott zajlott a falvak közléte.”

A József gyerek Körmenten végezte el az akkor ott működött zsidó népiskola hat osztályát, majd szülei — látva a fiu nagyfokú intellektuális érdeklődését, — 1875-ben beírták a szombathelyi katolikus főgimnáziumba, amelynek IV. osztálya után a csáktornyai tanítóképzőbe iratkozott.

Már a gimnáziumban nagy hatással volt rá, Dallos (Floigl) József premontrei áldozópap „Az ó-héber lyrai költészet” című 65 oldalas tanulmánya és mert a kis József is tudott héberül, kedvence lett tanárának.

Mint kész tanító, azután nagyon messze került szülőföldjéről: fel Árva-megyébe Tardossin községbe, ahol először döbbsent rá a „tót atyafiak” inséges életére. Itt bocsátja közre saját költészen a szlovák nép sorsáról írt monográfiáját, amelynek címlapján ez olvasható: „A tótok otthonáról, Árva-megyében.”

Néprajzi monográfia. Írta Nagy József tanító, a Magyar Néprajzi Társaság tagja. Megrendelhető a szerzőnél, Tardossinban Árva-megye. Nyomatott

Alsókubinban, az Arvamegyei „Hirlap” könyvnyomdájában.”

Bevezetőül ezt írta benne: „Mig hozzánk távol eső dolgok megtudása után vágyódunk, a közelünkben lévőkkel nem törődünk. Az eszkimókról beszélni hálásabb, mint a szegény tótokról vagy más nemzetiségekről. Ha felületességből a külföld Pe-tőfit Bakonyban kószáló rablóvezérként emlegeti, ki emellett költészetrel is foglalkozott boszszankodunk. Pedig hányan vannak, akik a tót nép szellemét és hibáit a Borsszem Jankó elbeszélései nyomán vélik jól ismerni. En olyan leírást szeretnék ró-luk készíteni, amely tárgyilagosa-ga révén kedvezően hat minden viszonyunkra”. Vajon mit szól ehhez a tudunkkal valahol még mindig bujkáló szlovák Göbbels: Mach Sanyó?!

Írt Nagy József ebben a tanulmányában a gyolcsosokról, akik a cseh és morva textilgyárosok-tól vett áruval szekereiken eljuttottak az Alföldre, írt a drótosokról, ablakosokról („drótozni, fótózni!” ugyan, az idők közül ki ne emlékeznék kiáltószavakra) a sáfrányosokról, üvegesokról,

kanalásokról... ami ma már mind „romantika”.

Megírta Nagy József a nagyhi-rú lipói turó készítését, a tutajöz-zást a Vágon és sok más jelleg-zetes felvidéki színt, motívumot.

Arvamegyéből 1894-ben vissza-került a Délvidékre, Bezdánba, ott tanított a zsidó iskolában és ott maradt 1943-ban bekövetke-zett „természetes” haláláig. (Nagy szó: „természetes halál!”) Itt is folytatta etnográfiai mun-kásságát és tanulmányt írt a hajó vontatás nehéz munkájáról a Ferenc-csatornán, a bácskaiak híres mulatozásairól, a kompat-kelés veszélyeiről, a gyuldi bu-csuról, sőt egy karácsonyi pasz-sziójátékot is leír, amelyben — megjelenetve — „a Betlehem-éneket 1870—1880 körül, három, csörgős bottal ellátott pásztor — Öreg, Maksus és Titeris — éne-kelte.”

„Nagy József öregkoráról nem sokat sikerült megtudnom — fe-jezte be tanulmányát dr. Dömö-tör Sándor. — Bezdán az izra-elita hitközség jegyzői teendőit is ellátta és megírta az iskola monográfiáját. Az Izraelita Ta-nítóegyesület Értesítőjében sor- (Folytatása a 10. oldalon)

A MIFÁL HÁPÁJISZ HÚZÁSÁN A FŐNYEREMÉNY 1 MILLIÓ SEKEL

1000000

1 millió sekellel új alapokra fektetheti az életét. Kellemes meglepetés lesz az ön számára, ha megnyeri a főnyereményt!

A mult héten is kellemesen lepődött meg a főnyeremény nyertese. Két héttel ezelőtt szintén...

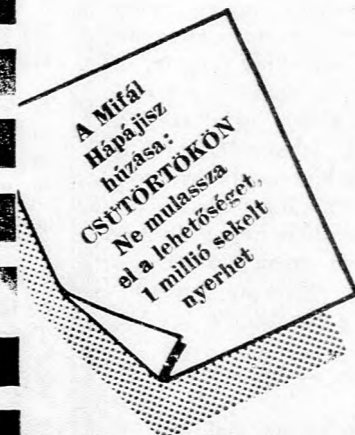
1 MILLIÓ SEKEL és sokezer további nyeremény.

A sorsjegy ára: **10 sekell**

Akkor is érdemes lefékeznie egy sorsjegykioszk előtt, ha saját luxus-kocsiján utazik haza a villájába.

Pénzt akar szerezni? Ennek több lehetősége van.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. Alljon meg egy pillanatra. Vásároljon Mifál Hápájis z sorsjegyet. Még jobb, ha két sorsjegyet vesz.

**ÁLLJON MEG EGY PERCRE!
VEGYEN SORSJEGYET!**

Molnár Ferenc, ahogy én ismerem

Írta: Berczeller Richard

dott voltam: hogysisne, együtt ülni a Liliom és a Pál-utcai fiúk szerzőjével! Minden bátorságomat összeszedve, megszólaltam:

„Honnan tudta, hogy magyar vagyok?” — dadogtam ki nagynehezen.

Elképedve meredt rám. „Te barom (közismert volt arról, hogy szeret mindenkit letegezni). Hát van a magyaron kívül még egy olyan nyelve a világnak, amelyben minden szónak az első szótagját hangsúlyazzák? Azt a francia mer-ci-t is elől nyomtad meg az imént, hát ne tudnám, hová való vagy? Egyébként mi a foglalkozásod?”

„Orvos.”

„Ezt a foglalkozást nem a különösebb intelligencia jellemzi”, — mondotta barátságosan.

Ismét elhallgatott, cigarettájának füstjét nézegette, majd hirtelen feltekintett:

„Édesanyám mindig intett, ha lehet, ne eresszünk orvost a közelünkbe, de egyszer mégis rájuk szorultam. Ifjú, bohó és szerelmes voltam, az ostoba liba meg faképnél hagyott, hát lefekvésor lenyeltem 30 tablettát Veronált. Halálos adag, ugye doktorkám? Dehát pechem volt vele, nyitva fejeztetem az ajtómat, egy barátom benyitott és ott talált eszméletlenül. Aztán a kórházba kipumpálták a gyomromat. Hát igen.”

„Ma szegényebb lenne a világ” — mondottam.

„A világ, no igen, a világ. Tempora mutantur... Száz év múltán a kakas sem kukorékol utánam. Egyébként van bárkinek is fogalma, hogyan fest majd ez a világ a századfordulón?”

Megint rendelt két konyakot. Közben az asztalunk mellett férfiak és nők haladtak el, majd mindenki megpróbálta elkapni Molnár tekintetét. Ő közömbösen nézett el mellettük, csak egy csodaszép fiatal leányon tapadt meg hirtelen a tekintete. Sötétén megregette: „Ó te kis bestia, miért nem harminc évvel ezelőtt vetődöttél a utamba?”

„Miért, mi volt akkor?”

„Husz éves voltam, kis svihák. Genfben tanultam jogot. Vizsga előtt állván, a hajnali órákig magoltam. Hajnali háromkor már halálos fáradt voltam, dehát tudod, a nőkről sosem feledkezik meg az ember. Nos, nekem is leány kellett, de ott rögtön, minden áron! Magamra kaptam a felöltömet, lerohantam az ötödik emeletre: kurvas vidék volt, nem lesz nehéz, gondoltam, találmom valakit. Őszi eső szitált, s a sűrű ködben az orrát is alig látta az ember. Rohangáltam a kihalt utcákon, sehol egy leány. Már-már doigomvegezetlen haza akartam menni, amikor az egyik lámpaoszlop mellett megpillantottam egy köpenyes alakot. Odarohantam és hátúról megöleltem. Az az alak megfordult: egy rendőr volt. Disznó senkiházi!”

Levette és gondosan tisztogatni kezdte a monokliját, láttam, hogy még most is bosszantja az egykori balszerencse. Próbáltam megvigasztalni: „Aztán bizonyára jóvátette a hibát.”

„Buta vagy, az ilyesmit sosem lehet jóvátenni. Az élet minden mozzanata lezárt egység.”

Már az ötödik pohárkánál tartottunk, gondoltam, ideje lefeküdni, de félénk célzasonat visszautasította: „Itt maradsz! Ki tudja, találkozunk-e még egyszer az életben.”

Rendelt még egy konyakot és ananádótámba kezdett — tüstént

kiment a szememből az álom. A Liliom pesti ősbemutatójáról beszélt, ami akkor teljes kudarcba fullt. „Valósággal botrány volt. A feleségem szégyellt kimenni az utcára. Meg kellett neki ígérnem, hogy soha többé ilyesmit nem írok. Ez volt egyetlen nőnek adott ígéretem, amit be is tartottam.”

Egyre jobb lett a kedve. Most, a New York kávéházról kezdett beszélni, amelynek márványasztalán a darabjait írta volt. „Sokan ajánlották, inkább béreljek egy szobát, ahol nyugodtan dolgozhatok. En, hólyag, belemertem. Üitem a szobában, ültem, és töprengtem, egy árva szó nem jutott az eszembe. Bünbánóan vizsátértem a márványasztalhoz. A katonazenekar egyik indulót játszott a másik után, hogy csak úgy recsegett, s zörögtek tőle az ablaküvegek. En pedig megírtam a Pál utcai fiukat.”

Most ismét elkomorult:

„Siker, siker, ugyan mit is jelent az. Bár egy előnye van, az, hogy a kollegák megpuhulnak. Amikor Az Ördögből világsiker lett, bejártam a világot, mindenütt ünnepelek. Visszárkezve a New York kávéházba megkérdezte a barátom, Ady Endre: — Ferikém, megvan a bombasikered és megvan a pénzed, mihez fogsz ezután? — Barátokat gyűjtök, feleltem neki, ellenségeim vannak bőven.”

Ismét hosszabb szünet következett. Egyre sürűbb lett asztalunk fölött a füstfelhő. Most Molnár hirtelen hozzám fordult:

„Orvos volnál, hátha van valami ötleted. Nagyon rossz alvó vagyok. Hajnaltájában érzem haza, lefekszem, s bár mázsás a szemhéjam, képtelen vagyok elaludni. Hallom az első villamosok csegettését, az aszfalton zötyögő parasztkocsikat, érzem a szomszéd pékcsémben süllő zsemle friss szagát, de álom nem jön a szememre. Beveszek egy port, még egyet, aztán mély, álomtalan pihenéshez jutok. Délfelé úgy ébredek, mint akit kerékbe törtek. Hát élet ez, doktorkám?”

Ajánlottam neki a korai lefekvést, előtte egy hosszú sétát, hazárkezve pedig egy nagy pohár tejet.

Sóhajtott egy nagyot. „Hát, ami a sétát illeti...” Derű ömlött el az arcán. „Doktorkám, el kell neked mesélnem valamit. Felkeresett egyszer egy utazási ügynök, rám akart szólni egy Amerikába szóló jegyvet. Rögtön elutasítottam, de az ügynök kitartott. Drágállja jegyet? Elintézhetem, hogy engedélyt kanjon. — Nem arról van szó, feleltem, egyszerűen nem akarok utazni. — Talán a tengeri betegségtől fél? — Nem, mondtam, már kissé türelmetlenjél. Ez a kalóz még mindig nem tájított: — Dehát akkor mitől fél? — Attól a hosszú úttól a Nyugatig.”

Kezdte a helyiség kiürülni, odakint már hajnalodott. Felcélítottunk. Odakint hűvös, kijózanító volt a levegő. „Hazaviszlek a hotelebe. Melyik az?”

Megneveztem a szállómat.

„Sosem hallottam felőle, valami olcsó hotel lehet.”

„Drágábbat nem engedhetek meg magamnak.”

Megállott és figyelmeztetően emelte fel a mutatóját: „Nem tudod, hogy egy magyar uriember a legdrágább hotelbe száll, még ha kevés is a pénze? Legfeljebb ott a legkisebb szobát ké-

Sokáig lehetne várakozni azon, publicista, avagy író volt-e Molnár. Élete végéig meg volt győződve, hogy publicista, és irodalmi műveit csupán valóságos hivatása melléktermékeinek tekintette. Gyakran mondogatta, hogy az újságíró nagymértékben befolyásolja a politikai folyamatokat, s az igazi publicista a nép lelkiismeretét testesíti meg.

A századfordulón a budapesti sajtó valóban a haladás fáklyája volt: friss, arrogáns és elég szkeptikus. A feudális nagybirtok, a visszamaradottság, a hártalan szegénység és a dzsentrik hazájában Budapest ostromlott erődítmény volt. A felültelesség enyhítette abszolutizmus inkább a Duna-monarchia keleti részében érvényesült, Budapesten azonban ki lehetett mondani azt is, amit vidéken a feltűzőt bajonétes csendőrök között nem. Budapesten szinte korlátlan volt a művészi szabadság. A magyar főváros az időtjárta maga a megtestesült ifjúság volt. Nem voltak intellektuális hagyományai, „mindent előről kezdhettek”. S ez hozzátartozik annak a fenoménnek a megértéséhez is, amit Molnárnak hívtak: csak Pest aszfaltjából nőhetett ki.

Darabjaiban és regényeiben csak ritkán érintett politikai vagy társadalmi motívumokat, holott nemzedékének tagjai, Ady Endrével az élőkön, ezt tették. De a Liliom és a Pál utcai fiukban félreértetlenül az elnyomottak mellé állott. A hurriátpatriotizmustól viszolygott, de érdekes, hogy később megsíratta a letűnt monarchiát. Hiába, magyarázta, az ember nem felejtetheti el az ifjúságát, első szerelmét.

Egy amerikai újságíró egyszer megkérdezte tőle, vajon nem a bölcsesség-e a titka a vonzerejének? Molnár azt felelte, hogy a bölcsességének nevezett hozzáállás a szkepticizmus és öngunyó-kerke, védelem az érzélgősség ellen. Az álművészek arra építik egész karrierjüket, hogy a művészet örve alatt megrikatják olvasóikat. Ez a bölcsesség persze csak cinizmus...

Örökös kétélyek között dolgozott, de legfőbb kételye, hogy művei nem élnek túl, feleslegesnek bizonyult, játsszák ma is az egész világon. 1940-ben Molnár kivándorolt Amerikába. Magyarországon már a zsidótörvényekkel kikapcsolták a szellemi életből a zsidó értelmiségieket. Németh, franciául jól beszélt, de angolul keveset, ezért Amerikában azt mondta, amit egykor az Angliába meghívott Haydn: „Az én nyelvemet érti az egész világ”.

Darabjait az Államokban is játszották, írt új darabokat is, jó fordítót is talált hozzájuk, de ezeknek nem volt sikerük. Régi elvéhez ragaszkodva a drága Plaza hotelben bérelt olcsó szobát, ott találkozott vele megint húsz

év elteltével, 1951 novemberében.

New Yorkban élt akkor Gődör Ferenc is, „Az Ember” hetilap szerkesztője, aki engem is dolgoztatott. Nem fizetett ugyan, de ha késtem a heti cikkel, a legzafosabb magyar káromkodásokkal sürgött. Csengett a telefonom, Gődör hangját hallva megint egy ilyen rámpirítástól tartottam, ő azonban másról üvöltözött:

„Tudsz arról, hogy Feri halálos beteg?” Mondtam, hogy tudok róla. „Es megvizsgáld csak egyszer is?” — „Ugy tudom, kiváló szakorvosai vannak”. — „Ez buta mellébeszélés, azonnal odahajtasz a Plazába. Ertem?”

Rendelési óráim után Molnár-hoz hajtottam. Bekopogtattam hozzá többször is, de választ nem kaptam, hát bementem. Egy homályos alak állt az ablaknál, s egy hang dörgött felém:

„Ki az?”

„Egy orvos.”

„Kifélé?”

Felkattintotta a lámpát az íróasztal, merőn nézett végig, már valamivel enyhébb hangon kérdezte: „Ki küldött ide?”

„Gődör.”

„Az a hólyag minden nap más orvost küld hozzám. Még halálos betegem sem hagyják békében az embert.”

Indultam volna, de utánamkiáltott: „Még állj! Bemutatkozhatnál legalább.”

„Minek, ha már egyszer kihajított?”

„Be érzékenyek az emberek manapság...”

Láttam, mily dagadt a lába, mily nehezen lélegzik, nagyon sajnáltam. Rámutatott egy székere:

„Csak úgy faképnél hagynál a betegedet? Ezt a mi házi orvosunk sosem tette volna. Persze megvizsgálni nem engedem magam.”

„Nem tolakszom.”

„Okosan teszed. De elbeszélgethünk egymással.”

Molnár a zsebkezdőjével gondosan megtisztogatta a monokliját, vizsátelte, aztán fűrészve nézett rám:

„Olyan ismerősnek tűnsz. Nem találkozunk mi már valahol?”

Emlékeztettem a montercarlói éjszakára, a hajnali első napsugara-ra, amint megtörték a Földközi-tenger tajtékos hullámain.

„Most már emlékszem. Leírhatnád azt az éjszakát. És most már emlékszem is rád, főképp hosszú orrodra. Elmesélek neked egy régi históriát. Akkor fejeztem be a „Játék a kastélyban”-t, s levelet kaptam egy bécsi barátomtól, akinek színházi ügynöksége volt, szeretné a darabot Bécs számára megvenni. Átmentem hozzá Bécsbe, a Herrenhof kávéházban ültünk össze megbeszélésre. Az orrodról jutott ez eszembe, mert a szaglász nagyon fontos dolog. Ülök ott a kávéházban, s hirtelen

megütötte az orromat valami.

Egy parfüm illata volt, a márkájára már nem emlékszem, de tudtam, hogy Pesten gyártják. Megfordultam: a szomszéd asztalnál egy jólöltötött hatvanas ember ült, látszólag irogatott, de egyszerűen biztosra vettem, hogy irodalmi kém. Odafordultam hozzá és — természetesen magyarul — kölöncskéntem tőle az asztalán lévő lapot. Megütötte az asztalomat, s visszafordultam és magyarul sugtattam neki oda: „Nyitva van a szlice.” A boldogtalan tüstént a nadrágjához kapott, majd felpattant és vérvörös arccal menekülésszerűen távozott.

Megtört a jég. Molnár egyre-másra mesélte az anekdotáit. Hozták Molnár vacsoráját, levest egy kis darab főtt borjúhússal. Rosszkedvűen kanalazgatta: „Se só se paprika.” A húst a bicskájával vágta fel: sosem bízott a vendéglői kések élében. Amikor a pincér elhagyta a szobát, megkért, hogy zárjam be mögötte az ajtót. Aztán a szoba egyik sarkában, hatalmas ujságshalom alól kihalszott egy kis csomagot. Iróasztalára tette, óvatosan kibontotta, előlött egy darab vastagon bepaprikázott szalonna és egy barna házikenycr. Ismét szerepet kapott a bicska. Jó étvágygal vagdosott hol a szalonnából, hol a kenyérből, falatozás közben meg fel is sóhajtott, hogy „Nagy-szerű!” aztán minden visszacsomagolt és az újságok alá rejtette. „Ügyelnem kell, mert mindjárt jön a feleségem, s ő mindenütt tilos enni-valót után kutat.” Felesége, Darvas Lili, a híres színésznő, már rég nem élt vele együtt, de a barátáguk fennmaradt.

Még sokáig beszélgettünk, aztán elbúcsúztunk egymástól. „Doktorkám, gyere megint, de orvos-táska nélkül!” — kiáltotta utána. Sose láttam viszont. Csak pár hónappal később, 1952-ben olvastam a világsajtóban a 74 éves korában elhunyt Molnár búcsúztatóját. Kimentem a „Campbell Funeral Home” halottbúcsúztatóba: New Yorkban ilyen intézményekben búcsúznak el a halottól, mert ki ér ott rá kimenni a temetőbe. Kevesen voltak, hiszen a régi New York kávéházbéli kompánia tagjai akkor már szerte a nagyvilág temetőiben aludtak örök álmukat. Heinére kellett gondolnom, akinek Marxon és az idősb Dumas-on kívül senki sem kísért a koporsóját, még Mathilde asszony sem. Most már egy sirban nyugszik vele a Montmartre-i temetőben, a siron a költő szobrával és ezzel a felirással: „Hol les a fáradt vándor végső nyughelye?” Alatta pedig: „Állíttatta a szabadelvű Bécs”.

ARTICS B.M.

ÖRÖMMEL KÖZLI, HOGY A SOTHEBY PARKE BERNET GROUP

izraeli ügynökévé nevezték ki és szívesen ad tanácsokat „Sotheby” vételénél és eladásánál az egész világon.

További felvilágosításért forduljon:

A. KILASZ asszonyhoz, Artics B.M.,

Tel-Aviv, szd. Saul Hámelech 41, telefon: 269328

találkozó megbeszélésére hétfőn, kedden, csütörtökön, 9—12 óra között.

MOSZKVA NEM HISZ A KÖNYVEKNEK

„SACHAF” MOZI
TEL-AVIV

Ma, július 10-én:
9.30 és 12
órákor (éjfélkor)
Szombat kimene-
telekor és egész
héten át, napi két
előadás:

6.30 és 9.30
órákor.

A film hosszusa-
ga miatt kérjük
a pontos érkezést

A nagy kereslet
miatt egy teljes
hétre van jegy-
elővétel.

„MITCHEL” MOZI
JERUZSÁLEM

Szombat kimene-
telekor egyetlen
előadás:

9.00 órákor

Hét közben napi
két előadás:

6.30 és 9.00
órákor.

A film hosszusa-
ga miatt kérjük
a pontos érkezést

Tiszteletjegy
és engedmény
megszűnt

CHARTER UTAZÁSOK FRANCIAORSZÁGBA
KÜLÖNLEGES ÁRON!
REPÜLJÖN
PÁRIZSBA, ODA-VISSZA

329 DOLLÁRTÓL

סופר צ'ארטר
super charter

231722-231723 (פיקס) 231724-231725 (פיקס)
522958-522959 (פיקס) 522960-522961 (פיקס)
טל. 20550, 20330, 20330, 20330
מס. 49305 (פיקס) 49305 (פיקס)

Vaion mit szól ehhez
Mach Sanvó?
(Folytatás a 8. oldalról)

ra jelentek meg módszertani tanulmányai. Ugyanígy az akkori Tanítóbarátban és a Néptanítók Lapjában 1943 októberében 81 éves korában hunyt el, és Bezdán, felesége, az ugyancsak tanítóhivatásban működött és két évvel előbb 75 éves korában elhunyt Neumann Berta mellé temették el. Két fiuk volt, az egyik, Jenő, eltűnt az első világháborúban, a fiatalabb, Béla, Zomborban és Bezdán ügyvédkedett, a második világháború idején koholt váddal a zombori börtönbe került és ott megmérgezte magát.

Igazi magyar-zsidó sors a negyvenes évekből...

(b-y) Budapest

WIZO * KIRJAT-ATA

Borochoy 25 (62. autóbusz)
1981 július 15-én, szerda d.u.
4.30 órai kezdettel

GATI GYÖRGY

(Dar G. Gat-Sinai)
VIDAM SZERZŐESTJÉVEL
fejezi be az évadot.

Háziasszonyok:

Herz Olga, Jári Miriam, Mitelman Klári, Simberger Bella

Költséghozzájárulás 5 sekel
Búcsúzóul értékes ajándékok
díjtalan sorsolása.

SPECIALIS
Galilee Jours

KIRÁNDULÁS AZ ORSZÁG

MINDEN RÉSZÉBE
7 NAP 145 \$

Hűtött autóbuszok

idegenvezető kíséretében.
Indulás minden vasárnap
Tel-Avivból
hétfőn Haifáról
kedden Kirját Smonáról
szerdán Tibériásról
Csütörtökön, pénteken,
szombaton és vasárnap
Jeruzsálemből

TIJULE HAGIL

Tel-Aviv — 03-221372,
225817, 230651
Haifa — 04-522958
Jeruzsálem — 02-246858,
246859, 246141
Kirját Smoná — 067-49035
Tibériás — 067-20330, 20550,
22660

WIZO * JERUZSÁLEM

Mapu 1
Július 16-án, csütörtökön év-
záró teadélután rendezünk —

CHUM JICCHAK

vetít a kanadai havasoktól
Hawaii-ig, káprázatos színes
felvételeket.

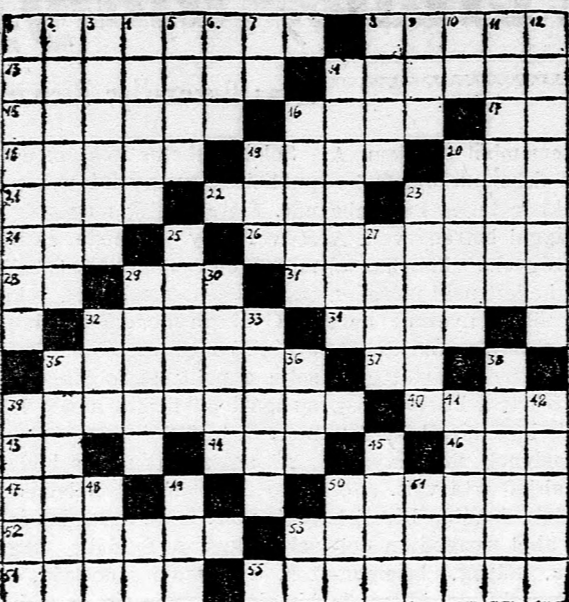
Háziasszonyok:

Ardos Rózi, Ellmann Anna,
Grossmann Cornél, Gross Gizi,
Rogel Rózi, Salamon Flora
Chávérainkat és közönségün-
ket elvárjuk. Belépődíj 8 s.

PÉNTEKI

KERESZTREJTVE NY

95

VISSZINTES: 1. Ürtutaj, 8. fele, 7. Hungaria vége, 8. Elem Borpincészet neve, 13. Washing- adó egyenműi, 9. Elrak mással- ton állam fővárosa, 14. Igenlés, - 15. A-val ujonc, idegen szóval, 16. Légelhárító ütég fajta, 17. Be, bent idegen nyelven, 18. Robinson Cruzoze írója (2-3-ik betű felcserélve), 19. Állam az USA-ban, 20. Hölgy angol rövidítése, 21. Vissza: elnyújtott utálkozás, 22. Pan párja, 23. Keleti szeszes ital, 24. Man betűi keverve, - 26. Áskeloni polgármester, nem sikerült bejutnia a Kneszethe, - 28. Alá, 29. Junta, csoport héber szóval, 31. Álomi képviselőné sze mélyneve, 32. Keleti férfinév, 34. Sziikviz idegen szóval, 35. Neves izraeli professzor, az atomenergia bizottság elnöke volt, 37. Mész, - 39. Balti kikötőváros, 40. Sióm betűi keverve, 43. Jam, 44. Nem ezt, 46. Erdei közepe, 47. Kevert Ozd, 50. Izraeli karton-papír gyár, 52. Kockázat, 53. Husz kilón felül van a repülőn, 54. A kerítés tulsó felére lők, 55. A magyar filharmonikusok igazgató-kar- mestere volt.

FÜGGŐLEGES: 1. Antant...
(„szivélyes szövetség”), 2. Teli- tett szénhidrátok csoportneve, - 3. Tanintézet, 4. Vissza: római főtér, két utolsó betű felcserélve, 5. Pume betűi keverve, 6. Bitang

Beküldendő:
Vizszintes: 26 — 39 — 55.
Függőleges: 1 — 12 — 14.

A pénteki 94. szám helyes megfejtései:
Vizszintes: 37. Ora Námir, 39. Münchhausen.
Függőleges: 11. Sziikzói, 25. Vulkánhó.

Nyereménykönyv:
STEFKA ISTVÁN:
SZÖKÉS KÖZBEN

Töltsön egy kellemes napot
Leichtner Elivel!
KIRÁNDULÁS
július 22-én
ROS-HANIKRAIG
Részletek a petách-tikvai
HOH-rovatban!

Férfinadrágok varrásához
SZABÓKAT
keresünk
„KATEX”, TEL-AVIV.
r. ch. Kfár Giládi 3, tel. 834769

A mozi nagy művészenek filmje!
A nagy és felejthetetlen
CHARLIE CHAPLIN
Péntek estétől:
„LIMOR” Tel-Aviv
Péntek este: 10 — 12
Szombat este: 7.15 — 9.30
Hétköznap: 4.30 — 7.15 — 9.30

BÉT HÁBÁD
Náchlát Benjámin 14,
Tel. - Aviv, tel.: 654886

Divatos elegáns kollekció!
Fiatal lányoknak is!!!
Kötött holmi: kosztümök, blúzok, stb., a legjobb divatárú előállítók. • Saját készítményű ruhák, szoknyák cottonból is.
Blézerek: színválasztékban és minden számban.
Nagy választék (nagy méretek is).
RÉGI MODELLEK KIARUSÍTASA,
ENGEDMÉNYEK 50 %-IG.
Nyitva egyfolytában 8—19-ig.

UJ KELET REJTVENYPÁLYAZAT **95**
SZELVÉNY

MA ESTE A TÉVÉ-BEN

PÉNTEK
15.00: HUCKLEBERRY FINN KALANDJAI — „A vi- szály vége”.
15.25: A SZOMBAT FOGA- DÁSA
17.32: Arab játékfilm
20.00: A SZOMBAT BEKÖ- SZÖNTESE — Smuél Ávi dor Hákohén rabbiával.
20.15: HANGOS HETI HIRADÓ
21.15: „GOOD BYE, CHARLIE” — Amerikai filmkomé- dia egy ismert film-szak- emberről, aki férjhezett az szonyok után futkos. Fő- szereplők: Tony Curtis, Debbie Reynolds és Allen Burstyn.
23.05: „NAPOZZUNK A TEL- AVIVI TENGERTARTON” — Szórakoztató műsor Ilánit, Cvika Pick, Nurit Gálon, Jigál Básán, Járdéná Árázi, Gary Eck- stein, Sherry, a „Tej és méz” együttes, valamint a Bát-Séva balett-táncosain- nak részvételével.
23.50: Egy mondat a Szentírás- ból. — HIREK.

SZOMBAT
18.02: RAJZFILMEK
18.30: Dokumentum-műsor
19.00: Filmdalok
20.00: A SZOMBAT KIMENE- TELE — „Dalok a csa- ládról”
20.30: MÁBÁT HIRMAKAZIN
21.00: Közérdekű közlemények
21.05: SPORTRADÓ
22.05: DALLAS — „Julie visz- szatér” — Julie Gray visszatér Dallasba és föl- borítja az Ewing-család életét.
22.50: A HIVATÁSOSAK — „Titkos akció”.
23.40: Egy mondat a Szentírás- ból. — HIREK.

ISKOLATÉVÉ
9.00: Ifjúsági magazin
10.00: Érdekes mértékegységek
10.15: Heidi, a hegyek lánya (VI)
10.35: Rajzfilm
14.00: A családnak
14.45: Fejlesztőjáték

Az elegáns asszonyok nagy mére- teiben is

Gazdag választékban ru- hák, kosztümök, kabátok, blúzok szoknyák nadrágok — a mi vagy a vedő anyagból, gyári áron
LILIAN MODEL
Telefon: 03-227870
SCHATZ 2, TEL-AVIV
Dizengoff 160 sarok

RADIO

1981. július 10, péntek
5741. tánuz 8,
I. MŰSOR
7.07: Reggeli koncert, 11.30: Szabadegyetem, 12.05: Mozart művek, 13.00: Könnyű és klasz- szikus, 14.10: Gyerekeknek, - 15.00: A szombat fogadása, - 16.05: Mendelssohn szerzeményei ból, 17.00: Irodalom, 17.35: Olék- nak, 20.05: Péntek esti hangver- seny, 23.00: Chopin művek külön böző variációkban, 0.10: Éji zene, 1.10: Hátikvá.

II. MŰSOR
8.10: Reggeli zenés magazin, - 12.05: Balesetmegelőzés, 12.30: Sport, 14.10: Még egy hét, 16.10: Érdekes emberekkel, 17.05: Kül- politika, 18.05: Az állatvilágból, 19.05: A héten történt, 20.05: Ima és dal, 21.05: Spanyol ro- máncok, 22.05: Itt Gálil Jám, - 23.05: Párbeszéd, 0.10: Uj hang- lemezek, 1.10: Hátikvá.

A HADSEREG RÁDIÓJA
9.05: Reggeli ünnepség, 11.05: Hazulról, 12.05: Sofőröknek, - 14.05: Péntek délután, 15.05: A Beatles története, 16.05: Rádiójáté- k, 17.05: Vita a zsidó öntudat- ról, 18.05: Ez a véleményem, - 19.05: Koncert, 21.05: A gyepen, 23.05: Természetfeletti jelenség, 0.05: Tarka műsor reggel 6 óráig.

1981. július 11, szombat
5741. tánuz 9,
I. MŰSOR
8.05: Művészlemez, 9.00: A tudomány világa, 9.25: Zenei fej- tőrő, 10.30: A jeruzsálemi szim- fonikus zenekar műsorából, - 12.05: Hangjáték, 13.00: A szín ház világa, 14.10: Gyerekeknek, 15.00: Kamarazene, 16.30: Schu- bert élete, 17.35: Oléknak, 20.05: Az izraeli filharmonikusok felvé teleiből, 22.05: Rádióvita, 23.00: Modern muzsika, 0.10: Gershwin szerzeményei, 1.10: Hátikvá.

II. MŰSOR
8.05: Kedvelt lemezek, 9.05: Humoros számok, 11.05: Nyári ta- lálkozás, 12.05: A légiunarról, - 14.10: Hanglemezek, 15.05: Sport magazin, 16.05: Dalol a tenger, - 17.10: Erec-jiszráéli emlékek, - 18.04: Az ügy elintézés alatt, - 18.30: Sport, 19.15: Közéleti magazin, 20.22: Hanglemezek, - 20.45: Sportmagazin, 22.05: Mő- láve málká, 23.05: A rádió, tévé és a sajtó kulisszái mögött, 0.10: Dalok egy témára, 1.10: Hátikvá.

A HADSEREG RÁDIÓJA
8.05: Csodás dalok, 10.05: Nyá- ri mosoly, 11.05: Brazil 81, - 13.05: Interju, 14.05: A Beatles története, 15.05: Régi kedvelt da- lok, 16.05: Joszi Pollák a mikro- fon előtt, 17.05: Katonák beszél- getnek, 19.05: Slágerek, 21.05: Hagyományok, 22.05: Emlékezés Jicchák Tabenkinre, 0.05: Éjjeli madarak, 2.05: Tarka műsor reg- gel 6 óráig.

F.steiner
NŐI RUHAGYAR
KÜLÖNLEGES AJÁNLAT JULIUS HÓRA
RUHÁK 190.— sekelért,
továbbá dus választékban ruhák,
blúzok, szoknyák és 2-részesek.
Eladási raktár privátoknak: T. A., Levanda u. 30.,
III. em., (lift van), autóbusz 16.
Nyitva egyfolytában 8—16.30-ig.

ASZAD FENYEGET

Aszad szíriai elnök szükségese- nek találta, hogy a magyar televízió adott nyilatkozatában — közvetlenül Cháhib visszatérése előtt körzetünkbe — kijelentse, hogy „kiterjedt háború Szíria és Izrael között”, továbbá, hogy „az arab államok szovjet segítséget kérnek mindaddig, amíg Amerika Izraelt támogatja”. Ez a szovjet segítség, a jelek szerint, kifejezésre jut a szovjet-szíriai tengeri hadgyakorlatban is.

ASZAD FENYEGET

Ugy tűnik, hogy a szíriai elnök bizonyos hangulatot akar kelteni ilyen fenyegető tendenciájú nyilatkozatokkal, habár nehéz megérteni, hogy mi ebben a logika. Mert hiszen ismeretes, hogy elég reális lehetőségek mutatkoznak a rakéta-válság politikai rendezésére, melyben — feltételezzük — minden érintett fél érdekelve van. A dolog azonban elsősorban Szíriától függ. Számításba kell venni természetesen, hogy általában jelentős különbség áll fenn arab vezetők nyilvános kijelentései és valódi céljaik és lehetőségeik között.

ASZAD FENYEGET

Igy tehát reméljük, hogy a „háború kiterjedésének lehetősége” megmarad a retorikai keretben és nem válik valósággá.

SZOMBATI NAPTÁR

1981 július 10, péntek
5741 támuaz 8

GYERTYAGYUJTÁS:

Jeruzsálem 6.10
Tel-Aviv 6.28
Haifa 6.23

1981 július 11, szombat
5741 támuaz 9

A SZOMBAT KIMENETELE:

Jeruzsálem 7.31
Tel-Aviv 7.28
Haifa 7.34

A HETI SZIDRA:

BALÁK

MEGGYILKOLTAK

EGY SZOVJET

TANÁCSADÓT SZIRIÁBAN

A szíriai rezsim-ellenes földalatti mozgalom az utóbbi időben fokozta tevékenységét szovjet tanácsadók ellen. Beirutban működő külföldi sajtótudósítók közölték, hogy Aleppoban meggýilkoltak egy szovjet szakértőt.

Egy más akció során felrobantottak egy szivattyú-állomást és az ottlévő hat szíriai őr életét vesztette.

A Szíria északi részében fekvő városokban a biztonsági alakulatok gyakran rendeznek razziákat és letartóztatnak gyanús személyeket.

A Chérutban és a Liberális Pártban

Folyik a versengés a miniszteri tárcákért

A Chérut többsége támogatja Sáron hadügyminiszteri kinevezését

Annak ellenére, hogy Begin miniszterelnök kategórikusan kijelentette, hogy nem foglalkozik a kormány személyi összeállításával mindaddig, amíg az államelnök meg nem bizza hivatalosan kabinet-alakítással, gyakorlatilag már lázas belső tevékenység folyik ebben a tárgyban a Chérut, valamint a Liberális Párt berkeiben.

Szimcha Ehrlich, a Liberális Párt elnöke továbbra is miniszterelnök-helyettes lesz. Pártja négy tárcát kap.

A liberálisok tárgyalóbizottságot létesítettek, melynek tagjai: Ehrlich, Modái és Sárir. A bizottság a jövő héten találkozik a miniszterelnökkel és beterjeszti javaslatát a miniszteri tárcákra. Begin fog határozni arról, hogy kik lesznek a kormány tagjai.

Természetesen a Chérutban is intenzív tevékenység tapasztalható a jelölésekkel kapcsolatban. Bár bizonyosnak látszik, hogy a külügyi tárcá továbbra is Jicchák Sámir kezében lesz; Joram Aridor megmarad pénzügyminiszternek, Ariel Sáront pedig hadügyi miniszterre nevezik ki (a Chérut többsége támogatja Sáron kinevezését). Dávid Lévi megtartja az építkezési tárcát.

Jákov Meridort valószínűleg miniszterelnök-helyettesé nevezik ki és ő lesz a gazdasági miniszterek bizottságának elnöke.

Valószínűnek tartják, hogy Mordecháj Cipori hadügyminiszter-helyettes nem marad meg megbízatásában, ha Sáron lesz a miniszter. Feltételezik, hogy ebben az esetben Cipori rendőrségi miniszter lesz (ezt a tárcát a honyon a múltban is volt - újra különválasztják a belügyi tárcától). Az is lehetséges azonban, hogy a hadügyi és külügyi bizottság elnöke lesz, ha a jelenlegi elnök, Arens professzor miniszteri tárcát kap.

Vannak azonban más jelöltek is ezekre a megbízatásokra: Dov Silánszki alkalmasnak tartja magát a rendőrségi miniszteri pozícióra, vagy esetleg kltügyi miniszternek, dr. Eljáhu Ben Eliszár. Izrael volt egyiptomi nagy követe jelölt a tájékoztatási tárcára (amennyiben létesítenek ilyen tárcát), vagy esetleg a hadügyi és külügyi bizottsági elnöki tisztségére.

A Chérut szorgalmazza, hogy Mose Arens miniszteri tárcát kapjon. Nehézségeket jelent azon-

Anglia nem hajlandó fegyvert eladni Izraelnek

— Iráknak szállít —

London (—). Douglas Heard angol külügyi államtitkár izraeli újságírókkal folytatott beszélgetés során azt mondta, hogy „csak Izraelen múlik, hogy az utóbbi időben nem jött létre fegyverügylet a két ország között”. Ugyanakkor azonban megbízható londoni körök úgy nyilatkoztak, hogy Anglia valójában nem volt hajlandó az utóbbi két évben hadfelszerelést eladni Izraelnek. Közölték, hogy Izrael többször tett lépéseket hadfelszerelés beszerzésére Angliából, azonban mindenkor olyan kibúvó válaszokat kapott, amelyekből kiderült, hogy Anglia nem akar fegyvert eladni Izraelnek.

Ugyanakkor azonban kiderült az is, hogy — az ide vonatkozó angol nyilatkozatokkal ellentétben — szállítanak fegyvert Iráknak.

Az angol kormány hivatalosan azt hangoztatja, hogy nem ad el fegyvert Iráknak mindaddig, amíg folyik a háború Iránnal, — azonban az angol kikötőkben nagymennyiségű fegyvert raknak hajókra Irák számára.

Bagdad már hosszabb ideje folytat tárgyalást Londonnal 300 „Hawk”-típusú harciperülő szállításáról, valamint repülőgépgyártásáról Bagdad mellett.

**Azonnal átadó
A BUDAPEST ÉTTEREM
teljes felszereléssel és iparendéellyel**
Tel Aviv, reh. Hájárdén 9. Hájárkon-sarok. tel. 03-658412
Megtekinthető naponta 9—1 között.

MERIDOR
Szürke eminenciás?

— már „foglaltak”. Egyesek úgy vélik, hogy az energiaügyi tárcá is megfelelő volna Arens számára.

LÁPID:

«Nem ijedünk meg második televízió-csatornától»

„Ha azért akarnak második televízió-csatornát létesíteni, hogy megjijesszék a Rádió- és Televízió Hatóságot, úgy felelünk az, hogy a hatóság vállalja a versenyt, de nem ijed meg” — mondotta Jozsef Lapid, a Rádió és Televízió Hatóság vezérigazgatója, válaszul Roni Milo Kneszet-képviselő bejelentésére, hogy meggyorsítsák a második televízió-csatorna létesítését célzó előkészületeket.

Lapid személyes véleménye az, hogy kedvezően kell fogadni a második csatorna létesítését, mert ez nagyobb választékot biztosít a nagyközönség számára. „Számos indokot lehet felhozni második televízió-csatorna létesítése érdekében, azonban az az indok, melyet leginkább hangoztatnak, nevezetesen, hogy a televízió megbízhatatlan a kormány szempontjából — teljesen elfogadhatatlan” — hangsúlyozta Lapid, aki kiemelte

Valószínűnek látszik, hogy a következő kormányban több miniszterhelyettes lesz, mint az előzőben volt.

A VNP tagjai közül kettő fog ilyen pozíciót betölteni, egyikük miniszterelnök-helyettes lesz, va lószínűleg dr. Burg, azonban nem tartják kizártnak, hogy Zvulun Hammer fogja kapni ezt a megbízatást a közoktatási tárcá mellett (moha előzőleg tett olyan nyilatkozatot, hogy nem akar miniszteri tárcát kapni).

A három Kneszet-képviselővel rendelkező TÁMI is két miniszteri tárcát követel, Abu Chacéra ezek szerint valószínűleg a népjóléti tárcát fogja megkapni. Áharon Uzán pedig földművelésügyi miniszter lesz.

Egyelőre azonban mind a VNP, mind pedig a Chérut ellenzi, hogy a TÁMI két tárcát kapjon, hangoztatva, hogy be kell érnie egygel.

Az Águdát Jiszráel tárgyalóbizottsága tegnap még folytatta megbeszéléseit a koalíciós követelésekről, melyeket jóváhagyás céljából benyújt a Tóra Nagyjai Tanácsának.

még, hogy a második televízió-csatorna is csak ugyanolyan alapelvek szerint működhet, mint a már meglévő. Biztosítani kell azonban, hogy ha ez a csatorna a Rádió és Televízió Hatóság hatáskörén kívül fog működni, ne jusson előnyösebb helyzetbe, mint a Rádió és Televízió Hatóság által üzemeltetett csatorna.

Joszi Szárid Kneszet-képviselő (Máarách) azt mondta, hogy „a Máarách ellenezni fogja második televízió-csatorna létesítését, ha annak üzemeltetése sérti az izraeli újságírók érdekeit, mert szabad, önmagát fenntartani képes újságírók létfontosságú a demokrácia fennmaradása szempontjából”.

DZSUMAJEL

AMERIKÁBA LATOGAT

Washington (—). — Basir Dzsumajel, a libanoni falangák parancsnoka a jövő héten, minden valószínűség szerint, az Egye sült Államokba látogat. Eredetileg már a múlt hónapra tervezte látogatását, melyet azonban a libanoni helyzet miatt kénytelen volt elhalasztani.

Libanoni keresztény politikai körök azt hangoztatják, hogy a távközlési eszközök felfutták az ügyet Basir Dzsumajel Szárkisz elnöknek írt levele körül, melyben említést tett arról, hogy a dél libanoni keresztények megszakítják kapcsolataikat Izráellel. Hangoztatják ezek a körök, hogy Dzsumajel levélben foglalt álláspontja feltételes jellegű volt, azaz a kikötéssel, hogy a többi felek is tesznek hasonló lépéseket.

Tel Aviv városa

a tilosban fürdőzők ellen

Szankciózó életmentő az ötödik haláleset után: „5:0 javunkra”

A tel-avivi tengerparti életmentők a fürdőidény kezdetétől fogva szankciónak, amiért a város- háza költségvetési okokból, bezárt három mentőállomást: a Frishman utcait, a Hilton szálló mellett, valamint a vallásos lakosságot szolgáló Sheraton tengerpart egyik mentőállomását.

Az életmentők azt hangoztatják, hogy a városháza intézkedései következtében fokozódott a veszély, mert a polgárok jelentős része, szokásához híven, vagy nemtörődomségből fürödni megy a bezárt tengerpartokra, ahol nincs mentőszolgálat. A mentők, szankcióik keretében, „mint a városháza hivatalnokai” hétköznaponként reggel fél 8-tól délután fél 3-ig teljesítenek szolgálatot, szombaton és ünnepnapokon pedig egyáltalán nem. Az utóbbi napokban öt ember fulladt a tengerbe a tel-avivi partoknál: egy angol turista, egy 60 éves helyi lakos, egy hét éves, valamint két 13 éves kislány.

Az egyik szankciózó mentő — mint arról sajtójelentések számolnak — minden haláleset után felhívta telefonon Tel-Aviv város illetékes osztályának főnökét és bejelentette: 1:0 javunkra, 2:0 javunkra, majd a két 13 éves kislány halála után: 5:0 javunkra. Látható polgármester ezzel kapcsolatban azt mondotta: „Most megismerheti a közönség az életmentők igazi arcúlatát.”

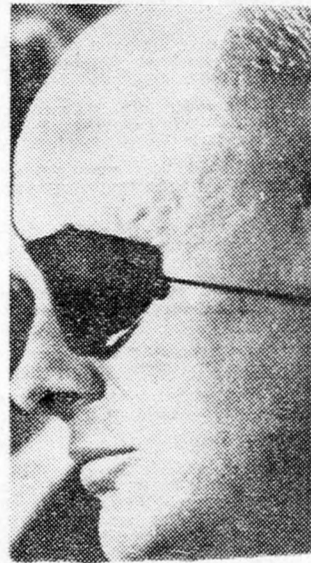
A polgármester időközben felkérte Mose Tjomin tel-avivi rendőrkapitányt, hogy fokozza a tel-

avivi tengerpart ellenőrzését, és teljes erővel járjon el a tilos helyen fürdőzők ellen.

A városháza a maga részéről is fellép a tilosban fürdőzők ellen, akiket ha tetten érnek, 5000 sekelig terjedő pénzbírsággal sújtanak.

DÁJAN SZEMKEZELÉST KAPOTT NEW-YORKBAN

New-York (—). Mose Dáján Kneszet-képviselő a new-yorki Mount Sinai kórházban laser-su-

gár által történő szem-kezelést kapott.

Dáján szerdán érkezett felesége társaságában New-Yorkba. — Mint közölték, jól érzi magát, és vasárnap hazaérkezik.

Felejthetetlen szeretett drágánk

RUBINSTEIN SANYI (Dávid) 71

Nagyvárad — Givátajim

ÁZKARAJÁT ÉS SIRKÓAVATASÁT

1981 július 16-án, csütörtökön délután 5 órakor tartjuk a bné-bráki zichron-méiri temetőben. Találkozás a temető bejáratánál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejthetetlen drága férjem, apánk, nagyapánk

KÁLMÁN IZIDOR 71

Dicsőszentmárton — Cur Sálom

slosimja leteltével

ÁZKARAT ÉS SIRKÓAVATASAT

tartunk 1981 július 16-án, csütörtök d.u. 4 órakor, a cur-sálomi temetőben. Találkozás d.u. 3.30 órakor a lakáson, Loháméj Hágétát u. 3/24, Cur Sálom.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Szeretett, jó feleségem

WEILER LILI 71

Budapest — Haifa

ÁZKARAJÁT ÉS SIRKÓAVATASÁT

elhunytának slosimján, 1981. július 13-án, héfőn délután 5 órakor tartjuk a haifai régi, Kármel-parti temetőben. — Találkozás a temető főbejáratánál.

Gyászoló férje: Weiler Ferenc, rokonai és barátai

Felejthetetlen drága férjem, apánk, nagyapánk, testvérünk, sógorunk

SCHWARTZ JAKOB 71

Nyírbakta — Debrecen — Petách-Tikva

ELSŐÉVES ÁZKARAJÁT

1981 július 16-án — (71) — csütörtök d.u. 5 órakor tartjuk a petách-tikvai temetőben. — 88-as autóbussz. Találkozás a temető bejáratánál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD